

မြန်မာနိုင်ငံရေးအဖွဲ့ ပြည်သူ့သိမ်းဆေးရေး

ოთხშაბათი, 25 ივლისი. 2018 წ. №147-148 (8549-8550)

Էլ. ՊՐԵՏԻ: sakresp@mail.ru և sakresp@top.ge

ვასი 50 თეთრი.

ასეთი არჩევანის წინაშე რომ დამაყენონ –
მთავრობა თუ გამოიტები? – უყოფილოდ მეორეს ავირჩევდი!
თომას ჯაფარსონი

გაეფლობთ, აკითხვებთ!

მხოლოდ და მხოლოდ შენი გონიერების, მონდო-
მების, ყურადღების მადლია, ძვირფასო მკითხველო,
რომ გაზიეთმა „საქართველოს რესპუბლიკამ“ დროის
ქარტეხილებს გაუძლო და დაარსებიდან 100 წლის
იქბილის „ზეიმობს“.

თუმცადა საზეიმო არაფერი (სრულიად არაფერი!) არა გვაქვს, უსახსრობის გამო სულ ვღაფავთ, მაგრამ მაინც გვიხარია, რომ ამდენს გავუძელით...

და რაც მთავარია, იმედს არ კვარგათ! სიმართლე გითხრათ, გაჭირვების დიდი არაფე-რი ეტყობა „საქართველოს რესპუბლიკის“ დღვან-დელ ნომერს, მისი ფურცლები ისევ სავსეა ასე აქ-ტუალური პუბლიცისტური წერილებით, სერიო-ზული მიმოხილვებით, ბრძენთა აზრებით, კულტუ-რულ-საგანმანათლებლო სტატიებით, პოეზიით, სპორტით, იუმორით და ა. შ.

„საქართველოს რესპუბლიკა“ ვერასოდეს ვერ გახდება ზოგიერთი თანამედროვე სენსაციური, ტოტალური ტყუილებით სავსე გაზეთის ტოლ-სწორი.

გაზეთი, რომელიც 1918 წლის 25 ივნისს გამოვიდა, იმთავითვე ჩადგა მაშინაც ბეჭედული საქართველოს ხალხის სამსახურში და ასე განსაზღვრა თავისი მთავარი დანიშნულება:

„აგილიდან საქართველოს რესაულიკის მთავრობას ეპნება თავისი მფიციალური ქართული ორგანო, სადაც განუხევეოფლივ იმეტყველებას მთელი სალის საყურადღებოდ და სახელმძღვანელოდ სახელმიწოდებითი ერით ენა, კანონი და საგართოალი.

ეს არის ჩემი მთავრობის მოადგი „საქართველოს რესპუბლიკა“, რომელიც დღეს პირველად ეცლინება საქართველოს ხალხს.

და ამ სახელმწიფო მიზანით ქართულ ენაზე „საქართველოს რესპუბლიკა“ თითქმის სამი წელიწადი წარმართავდა ქართველი საზოგადოების, ერისა და ბერის ეროვნულ, დემოკრატიულ აზრს, ვიდრე რესუსეთმა და ბოლშევიკებმა თავისუფალი საქართველოს ოკუპაცია არ მოახდინეს და დემოკრატიული ქვეყნის მთავრობა საფრანგეთისკენ არ გაისაჟირდის.

შუალებე...
მერე, მთელი 70 წელიწადი ქვეყნის მთავარი გა-
ზეთი იყო „კომუნისტი“, რომელიც ერთპარტიული
წნევისა და უმკაცრესი ცენზურის მიუხედავად, მა-
ნიც ახერხებდა ქართული ეროვნული ცხობიერე-
ბის დამკვიდრებას, ქართველ მწერალთა და მეც-
ნიერთა ეროვნული ნააზრევის, ეროვნული მიღწე-
ვების პროპაგანდას, ხელოვნებისა და სპორტის გან-
ვითარების სფეროს მომსახურებას, ჯანსაღი თაობების,
ეროვნულად მოაზროვნე ახალგაზრდების აღზრ-
დას...

ეს რომ ასე იყო, ამის დასტურად დღეს ვპეტდავთ
გამოჩენილი ქართველი მწერლის, ღირსეული
მთაწმინდელის **ოთარ შილაძის** პუბლიცისტურ შე-
დევრს - „**სიცოცხლისათვის**“, რომელიც 1987 წელს
ცნობილი ჟურნალისატისა და ყველაზე გაბეჭდული
რედაქტორის **ნეგრიან ფოჭაძის** ძალისხმევით
აიძიოთ.

ასეთი ფაქტები მანამდეც და შემდეგაც, უამრავი იყო. სხვათა შორის, ცნობილმა პარტიულმა ფუნქციონერმა, „კომუნისტის“ ბოლო რედაქტორმა ნიკა ჩერექეზიშვილმა იგრძნო რა, საიდან უბერავდა ეროვნული მოძრაობის უძლეველი ქარი, გაზეთს „ახალი საქართველო“ დაარქვა და ზვიად გამ-საბურდიას გაპრეზიდენტებამდე ამ სათაურით იძირდობოდა. პირველმა პრეზიდენტმა უკიცმანობ

აღაუგინა 1918 წლის გაზეთის ლოგო და მას შემდეგ „საქართველოს რესპუბლიკა“ წარმოუდგენელი ირთულობის მისახურებას, ქართველ ხაოსს.

ეოთგულებით ესაბამურება ქაოთველ ზალს...
თუმცადა, როგორც უკვე ვთქვი, საბაზრო ეკონომიკის დაუნდობელი კონკურენციის პირობებში, ჩვენ სენსაციურ ჭორებსა და ტყუილებს არ დავხარბებივართ და მხოლოდ საკუთარი მწირი შემოსავალისთვის ვავს.

არადა, „საქართველოს რესპუბლიკა“ მუდამ ღირსი იყო საზოგადოებისგან (ხელისუფლების-განაცალი) მეტი ყურადღებისა. გაზეთის მცირე ტირაჟი და მიზერული ფასი მხოლოდ სტამბის ხარჯებს ვერ ფარავს, თანამშრომლები კი მიზერულ ხელფასებს თვეობით ვიწ ვიღებთ!

თუ გიორგი არ გააპტიურდა და ჩვენი გაზეთი არ იყიდა, თუ ეპროფესიონელებმა მატი რეკლამა არ განათავსეს „სა-ეპროფესიონელოს რეკლამისაში“, საუკუნის გა-ზეთი, რომელსაც ჩვენი სამშობლოს სახელი ჰქვია, აუცილებლად დაიხურება!

ეს ხომ თითოვაული ჩვენგანის, თითოვაული გაზესესენის, მთავრობისა და პარლამენტის, თითოვაული წევრის, სირკეცისა და სამართლის მიერ გადასახლდება.

უმორჩილესად გთხოვთ, წაიკითხოთ გაზიარების საიუბილეო ნომერი, წააკითხოთ სევერსაც და... მოგვიხერხოთ, ყველას სირცეზილი არის თუ არა ასეთი გაზეთის ფაქტურა?

მთავარი რედაქტორი

დახმარების მსურველებს შეგიძლიათ,
ნებისმიერი ოფენობის თანხა ჩაგვირიცხოთ
შემდეგ ანგარიშზე: №GE19TB76015360-
20100009 (შპს „ახალი საუკუნე“).

၁၀၁

47

ଶ୍ରୀକୃତ୍ୟାନ୍ତିଷ୍ଠିତକାରୀ

ოთარ ჭილაძე

ԼՈՅԱՐԵԱՆԻ ՀԱՅՈՅԱՆ

დღემდე მოლონ უსული ხალხების უმრავლესობას სული-
ერი წრთობისა და ბედთან ჭიდილის თითქმის ერთნაირად
რთული, ერთნაირად უსაშველო გზა აქვს გამოვლილი. მაგ-
რა ერთი დიდი მნერლის ცნობილ გამოთქმას ოდანაც თუ
შევცვლით, ყველა ხალხი თავისებურად, განსხვავებულადა
ბედნიერი, ანუ უაღრესად თავისი, სიმარტივეში გამომუ-
შავებული მეთოდებითა და ხერხებით უკლავდება დრო-
უამის დაუნდობელ დინებას. ბედთან ჭიდილი და თავის-
თავადობის დაცვა ყოველთვის უმთავრეს და უკეთილშო-
ბილეს მოთხოვნილებად დარჩება ნებისმიერი ხალხისთ-
ვის, ვიდრე კაცობრიობა იარსებებს, ხოლო, ვინც ამას და-
ივიწყებს, დაილუპება, მაშინვე გაქრება საერთაშორისო
ასპარეზიდან, როგორც ხალხი, როგორც განსაკუთრებული
ენის, ფსიქიკისა და ტრადიციის მქონე დამოუკიდებელი
ფენომენი და, ამიტომაც, განუყოფელი, სისხლხორცეული
ნაწილი მთელი დანარჩენი კაცობრიობისა, რამდენადაც
თავისი განსაკუთრებულობითა და გამორჩეულობით ესა-
თუ ის ხალხი კი არ უპირისისპირდება მოელს, ანუ დანარ-
ჩენ კაცობრიობას, არამედ ავსებს და ამდიდრებს შეძლების-
დაგვარად, ზუსტად იმ ფერს ამატებს საერთო, „საოჯა-
ხო“ სურათს, რომლის დამზადებაც მხოლოდ მას ასწავ-
ლა ბუნებამ და ურომლისონდაც სურათი სრულყოფილე-
ბის იერს დაკარგავდა.

ამის შეგრძნება ნებისმიერ ხალხს არამარტო აქტებს სიცოცხლისთვის, გარკვეული და, ამავე დროს, აუცილებლად კეთილშობილი აზრითაც ტვირთავს მის სიცოცხლეს. აქედან იღებს, ალბათ, სათავეს ის ამოუსნელი, დავთაებრივი მაღლიც, რომელის წყალობითაც ყოველთვის სიამაყით ვამბობთ ხოლმე: მე ქართველი, ფრანგი, გერმანელი, ფინელი ან ინდოელი ვარო. ასე რომ არ იყოს, აღარც სიცოცხლეს ექნებოდა აზრი და კველანი „მშვიდად“ დავლოდებოდით აღსასრულს. უფრო სწორად, არაფერს აღარ დაველოდებოდით, ნებაზე მოუშვებდით ცხოვრებას, ჩვენც უზნეობის, განუკითხაობის, განუსჯელობის მაცდურ დინებას მივეცემოდით, ანუ ყმად დავუდგებოდით იმ მანკიტერებებს, რომელთა წინააღმდეგ ბრძოლა, ჯერჯერობით, უმთავრეს და უპირველეს მოვალეობად ითვლება კველა ჭეშმარიტი ადამიანისთვის და რომელთა აყოლაც არამარტო პირადად ჩვენი, არამედ საერთოდ სიცოცხლის უგულებელყოფას ნიშნავს.

დღესაც, ატიომური ენერგიის ეპოქაში, როცა ადამიანის გონიერებამ, ბოლოს და ბოლოს, მაინც დაუშვა დედამიწაზე სიცოცხლის მოსპობის შესაძლებლობა, ბოლოს და ბოლოს, მაინც შეისზინა და შეისისხლორცა ეს ყველაზე შემზარავი ეჭვი, ეროვნული პრობლემა, ალბათ, ერთ-ერთი ყველაზე რთული, ბოლომდე ჩაუწვდენელი და ბოლომდე ამოუსწენელი პრობლემაა, რამდენადაც ესეც ბუნების საიდუმლოებაა და მისი ამოხსნის მსურველისგან, რასაკვირველია, პირველ რიგში, ბუნების ცოდნას მოითხოვს. ეს ცოდნა კი, როგორც შოგებესწერათ, მხოლოდ საბუნებისმეტყველო დარგების შესწავლით არ მოიპყვება, საამისოდ, საკუთარ სულში შედენვაა საჭირო, საკუთარი თავისი შეცნობა, რის შემდეგაც გაცილებით უკეთესი და, რაც მთავრია, გაცილებით მეტის შემძლენი ვხდებით: უკეთესი – თუნდაც იმ თვალსაზრისით, ერთნაირად რომ თანაცუვგრძნობთ უკვე როგორც ლომის, ისევე პეპლის ტანჯვას; ხოლო, მეტის შემძლენი – რამდენადაც არ არსებობს ცოდნაზე უკეთესი იარაღი ნებისმიერი ბრძოლის აათასაზოდოა.

რდელად. სურვილმა ბევრად გადააჭარბა ჩვენს შესაძლებელობებს, ხოლო სიჩქარეში საერთოდ დაგვაცვინდა, რის თვის უნდა ყოფილიყო მოწოდებული, რა ევალებოდა თა-ნამედროვე ადამიანს, რომელიმე გრანატიოზული საინჟინრო კონსტრუქციის ტკივეობა თუ მშვენიერების სამსახური; კიდევ ერთ ჩვეულებრივ, „ტექნოკრატია“ ჩამოყალიბება, რომელსაც ჰუმანიტარულ საგნებზე საუბარიც კი ჩამორჩენილობად მიაჩნია – რითაც, მხოლოდ და მხოლოდ გლობალური პროვინციალიზმის განვითარებას უწყობს ხელს – თუ კიდევ ერთი ახლებურად მოაზროვნე ინჟინირად, რომელიც მასწავლებლის მოთმინებითა და ექიმის გულისხმიერებით ეყყრობა ბუნებას. ასეთი ინჟინერი, სამწუხაროდ, დღეს სანთლითაა საძებარი და, შეიძლება, ვერცხვალ ველირსოთ, თუკი ინჟინირობის ნებისმიერ მსურველსა თავიდანვე არ ჩავუხერგოვავთ ბუნების, საკუთარი გეოგრაფიის, საკუთარი ისტორიის სიყვარულს, თუკი ტექნიკურ განათლებასთან ერთად არ მივაღებინებთ ლიტერატურულ მუსიკალურ და მხატვრულ განათლებასაც ანუ, თუკი გონიერის თვალთან ერთად სულის თვალიც არ აეხილება – არ ეზიარება კულტურას, მშობლიურიდან საკაცობრიომდე – სხვა შემთხვევაში, ნაცვლად აღთქმული სიკეთისა, აუცილებლად გაუთვალისწინებელ ბოროტებას მოგვიტანს იგი. რასაკვირველია, ყველა პირადული ნაკლის განზოგა

დება არ შეიძლება, მაგრამ არც დამალვა გამართლებული რამდენადაც უმაღ პირადული შეიძლება გადაისარდოს საზოგადოში, ვიდრე – პირიქით. ასე რომ, პირადულის და-მალვა საერთაშორისო დანაშაულია და განსაკუთრებულად – დღეს, როცა ნებისმიერ ტყეში დაუდევრად მოწყვეტილი ფოთოლი, ნებისმიერი დაბინძურებული წყარო, შეიძლება, საბედისხერო დანაკლისი აღმოჩნდეს მთელი მსოფლიოსთვის. მაგრამ აქვე ისიც უნდა ითქვას, რომ ჩვენ ქართველები, ყოველთვის გამოვირჩეოდით ცხოვრებისადმი იღნავ ზერელე, იღნავ აგდებული, უფრო სწორად, არ-ტისტული დამოკიდებულებით. გვირჩევინა თავი მოვიტყუოთ, ვიდრე ვაღიაროთ, რამე გვთკივაო. გვრცხებინა, როცა ვიღლაცის თვალში დაჩაგრულად გამოვიყურებით, გვაღიზიანებს სისუსტის, სილარიბის ანდა სხვა ნებისმიერი ნაკლის გამომჟღვნება, რაც სხვადასხვა, ზოგჯერ ჩვენ-გან დამოუკიდებელი მიზეზის გამოც შეიძლება გვჭირდეს ამიტომ უცხო ვაცს შეიძლება, ზედმეტად მხიარულებიც მოვწევინდო. არათ, სწორებ ქართველება აქვს ნათელობა ქართველზე – ტრაგედიის შეიღიათ. კარგია ეს თუ ცუდი ენერგია სათქმელია, მაგრამ სრული სიმართლეა და, ამიტომ მაც, ნაკლებად საინტერესოც. უფრო საინტერესა იმისა გარკვევა, საერთოდ იცვლება თუ არა ეროვნული ხასიათი დროთა განმავლობაში, უფრო ზუსტად, რა რჩება ან ხასიათობან თა რა მიაძის სამუშაომთ თრთლი.

Քրոպեցովուտ, ցանցվացաւելուս, ցանցվացաւելուս զմագրեա աճ աշլցած բարձրացա, սամշադամուց ցըրճմիս աճ ճրոցենու ցի-
մասենցի ցանցիստացու ճամաხասակատելու նուժան-տցուսեցեցի,
մացրամ ցըրճ „նամագու“ ճամացրամ ցըրճ „ճանաբարցու“ ցըր ՑՈՂՈՒ մու-
րուտագուս արևս, յամալ տաւաճ մշոյցքւեցա եղոլմյ մուրուտագուս
ՑԵՄՈՅՔՄԵՋԵՑԻՍ կըց ճա ճրուտա ցանմացլութաշո մու ցանց-
պոցել, ზորջայր զո, աչցուլցել նանուլաճաւ ցըրալունից-
իա. մարտաւա, ճրուրում նու յնաս, ուց ա՛շաբարաճ Շեյցուլունա
րումելուն եղանակ եղանակ եղանակ արացու ցանցիքրոց ճամու մշի-
հեցա. ց օդուց սուզունունու օյենքորու եղանակ եղանակ արումելու ցու-
թուկուրաճ, Շեյցուլունիա, ուց օարեսեցիս, մացրամ արացուարան
սուլունուն օասեսուլունուս Շեյմին (րապ, հիմու աճուտ, շըուրց-
լուս ճաճասէցուրունիա սուլունունուս) ալար Շեյցուլունիա, ռած-
ցենաճաւ Շեյսակմենցուն մարդու Շեյմինուս սուրցունու, աճա մար-
դու սաամուսու նուի զո ար արուս սափուրու, արամեճ - ցամորին-
շուլու տավալութեցաւաւա ճա սամպարու ցանցունու ցմիսացուրու-
նունու յնաբարու. ց զո, րոցորու մոցեյեցունու տալ, եղանակ սու-
լունուն սամպարու սացուրութեա, աճու մի շըմինցունու սոցուրու
ցանցուցունուն յնաբարու, սաճաւ սոցուրու տավալմա ցըր յնճա Շեյցունուս,
րաճաճ ոյ եղանակ ճանունցունունուս Շեյսամլունունուս ճա
Շըուրցացունուս սաօւունուս նոնցունիա - եղանակ սուլուս սուլուս սուլուս! -
րապ սեցա արացուրու, տու արա ու նու նու սուլունունուն սամու հիմու, ցու-

ଲୋକଶି ହାତ୍ତେତିଲେ, ପ୍ରେଲାଟ୍ ଜ୍ଞାନମାରଦୀ, ପ୍ରେଲାଟ୍ ମୋହୁକ୍ରୂଣ୍ଯ-
ତେବେଲୀ ଠରମିଳି ମୁକ୍ତେଲଶି ରନ୍ଧର କ୍ଷେତ୍ରକରୋତ୍ସ ଏବଂ ବିଲାତିଲୀ (ଅଥ
ଶୈଖତକ୍ଷେତ୍ରାଶି - ବାଲ୍ବିନି) ତଥାଲୀଲିହିନ୍ଦୀ, ଜ୍ଞାନ-ଲନ୍ଗେଶ୍ଵା ଏବଂ ସୋ-
ପ୍ରେଲେଜ୍ ଗାନ୍ଦାଶାକୀର୍ଣ୍ଣବ୍ସ, ରାମଦେବାନ୍ତାଚାପ ମାତ୍ର ଏବଂ ଉତ୍ସବାଙ୍କୁ
ବାଲ୍ବିନିଲୀ ଦାବରମାହ୍ୟା, ଦାବାକୁଣ୍ଠର୍ବା, ମେର୍ର କ୍ରି ଶିକ୍ଷାବିଲୀପି ମନ୍ଦିରରେ,
ଅରାଧା, ଧର୍ମମଧ୍ୟ ମନ୍ଦିରରୁ ପ୍ରେଲାଟ୍ ବାଲ୍ବିନି ଶ୍ରମନାରାଜ ଶର୍ମାଲ-
ପୁଣ୍ୟବୀଳି ଏବଂ ଗାନ୍ଧୀମେହାର୍ରଦେଶିଲୀ, ବେଦିମିଶ୍ରିର ମାତ୍ରଗାନ୍ଦିନି ଗାନ୍ଧୀ-
ରନ୍ଦବା ତାନାବରାଜ ଗାନ୍ଧାରିକେବ୍ସ, ତାନାବରାଜ ଏବଂ ଆକନ୍ଦିନ୍ଦିବ୍ସ, ଗା-
ପ୍ରେଲେଜ୍ ବାରିକିର୍ଦ୍ଦିନିଙ୍କାରୀ. ଅନ୍ତିମର୍ମାତ୍ରାତ୍ମକ ରାତ୍ରି ଶୁଫରାନ ବିତାରଦ୍ୱାରା ତ୍ର୍ୟକ୍ରିଯା ଏବଂ ରାତ୍ରି
ଶୁଫରାନ ବିରଦ୍ଧକା ମାସକରିବା କୁଳଲିତ୍ତୁରିନ ସାହିତ୍ୟବ୍ୟବି, ମିଳ
ଶୁଫରାନ ଜ୍ଞାନକିଳିଲାଙ୍ଗ ଉନ୍ନଦା ବିଷୟର ପ୍ରେଲାଟ୍, ଏରାଟ୍ ନୀମିତାତ୍ତ୍ଵ-
ଅର ଜ୍ଞାନଦା ଏବଂ ବିନ୍ଦୁକାଳୀନ ଶ୍ରୀମତୀକୁଳିନୀ ଲୀ ସଥି ହିତୀ,
ଅନ୍ତିମ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀମନ୍ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀକୁଳିନୀ ଏବଂ, ଜ୍ଞାନିକା ଏବଂ ତ୍ରାଣିକୁଳିନୀ
- ଲୀ ନିର୍ମିତା ସାମରା, ରନ୍ଧରମିଳି ମୁଖ୍ୟବ୍ୟବଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଲିପିତ୍ତବ୍ୟବି ମଧ୍ୟ-
ଲୋକ ପିନ୍ଧାନିବ୍ୟବର୍ଦ୍ଧନୀ ଲୀ ବାଜୁକୁଶପ୍ରେଲାଟ୍ ତଥା ବାଜୁକୁଶପ୍ରେଲାଟ୍, ମରିନ୍ ଆମିତା
ମରିନ୍ ଆମିତି ଏବଂ ଆଶରତା ଆଶରି, ରାଶାତ୍ମି, ଶୁଭରାଲୋକ, ଏରାନିବ୍ୟବର୍ଦ୍ଧନୀ ଏବଂ
ଏରାନିବ୍ୟବର୍ଦ୍ଧନୀ ତଥା ପିନ୍ଧାନିବ୍ୟବର୍ଦ୍ଧନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ.

ძაგლი აძვერად ჩვენთვის ძათვაცა ძანც ისახა, თუ იმა-
დენად სახარბილოა, რამდენად „საამაყუა“ ჩვენი ხასია-
თის ამგვარი „სტაბილურობა“. იქნებ აჯობებდა, ცოლა ხნით
მაინც დაგვევიწყა ქართული გულარსეინობა და მთელი
შეიძინო, ყველას გასაგონიად გვევირო ჩემს სატკივარზე?! სატ-
კივარი კი ბევრი გვაკეს, საკმაოდ დაგვივრულდ დროთა
განმარტილობაში, სადაც თავის დროზე, ეტყობა, ვერც ერთს
ვერ მივაკცირეთ სათანადო ყურადღება, უფრო ზუსტად რომ
ვთქვათ, სათანადოდ ვერ შევაფასეთ ვერც თავის დროზე
და ვერც მერე. სამაგიროოდ, მერე ხშირად გვინანია და, რაც
კიდევ უარესია, უმისამართო საყვედურებით მოგვიზა-
ნია გული. რამდენადაც ვიცი, ჯერ არავინ დაუდანაშაუ-
ლებიათ არც ირთაჭალ-ქებისთვის - რომელიც აგბისთა-
ნავე „ჩაქრა“ და აბძურდულ ძეგლს უფრო ჰგავს, ვიდრე
ელექტროსაბურს - არც დიღმის სასწავლო-სასელექციი
ვენახებისთვის და არც თავად დიღმისთვის, თავისთავად
უკვე ისტორიული ძეგლისთვის, რომლის ადგილზეც კა-
დევ ერთი მიკრორაიონი უნდა დაიბაძოს, არქიტექტურულ-
ი მიკროურჩეული, რომელიც, სხვა, უკვე არსებული
მიკრორაიონების მსგავსად, პირველ რიგში, სწორედ თბი-
ლისის ჭრიშარიტი სახის, ხასიათის, ადათ-წესების მთასან-
თქმელადაა მოწოდებული; არც სახელმწიფო ენის იგნო-
რირებისთვის რესპუბლიკის ყველა თუ არა, უმრავლეს და-
წესებულებასა და წარმოებაში; არც ზღვის სანაპირო ზო-
ლის მოშლისთვის და არც ზევაგადავლილი თუ დამტენ-
რილი სოფლებისთვის, ასე რომ მომრავლდა ჩენწმი და, რო-
გორც ვარაუდობენ, მთის დაუდგრომელი მდინარეების
არასწორი, მოთოვანი!“ ამამ

პირადულად მე ამ საკითხებში, რასაც ვირც ველია, არაკომ-პეტენტური გახლავართ, მაგრამ სრული პასუხისმგებლო-ბით შემიძლია განვაცხადო, არავითარი აზრი არა აქვს არც დაგვიანებულ სინაცულს და არც გაურკვეველ საყ-ვედურს, დავუშვათ, იმის თაობაზე, ამ ორმოციონე წლის წინათ ასე დაუფიქრებლად, ასე ჰაიპერად რომ დავაცა-რიელეთ ჩვენი მთიანეთი, ასე უგულოდ რომ მოვნივიტეთ მთიელი კაცი მშობლიურ გარეობს, რის შედეგადაც არა-მარტი ცხვარ-ძროსა დაგვეღლუბა, ჩვენივე ხელით სამუ-დამოდ ამოვკოლეთ იმ უძველესი და უქმაცრესი ინსტი-ტუტის კარი, სადაც ქართველი რაინდობას, სულიერ სიმ-ტიკესა და ზნეობრივ სისხეებაკეს უნდა ზიარებოდა. გარ-და ამისა, ბევრმა სხვა უარყოფითმა მოვლენამაც იჩინა თურმე ბუნებაში თავი. აბა, რა გვეგონა?! ანდა რატომ გვე-გონა, კველაფერს რომ გვაპატიტებდა ბუნება, უსასრულო რომ იქნებოდა მისი მოთმინება?! „თავს სინაცული სჯო-ბიაო“ — უკვე რახანია გვასწავლის პოეტი, მაგრამ მთა-ვარი ის კი არ არის, ვინ რას გვასწავლის, არამედ — ჩვენ რისი სწავლა შეგვიძლია. ღმერთმა ნუ ქნას და, ორმოცი-ოდე წლის მერე ისევ რომ შემოგვტიროს ვინმერ ტელე-ვიზორის ეკრანიდან — არ უნდა გაგვეყვანა ტრანსკავერ-სიის რკინიგზაო — განა ამით რამე შეიცვლება?! მართა-ლია, დღესაც საკმაოდა ვართ შეშფოთებულნი, დღესაც

რისპირდება იგი ჩვენს არსებაში და იოლად მოსაპოვებელი სწრაფნარმავალი სიამოვნების საფასურად, ის სინათლე გააქვს ჩვენი სულიდან, გენივით რომ გადმოგვეცა ნინაპრისგან, როგორც ყველა ჩვენანის და, ამავე დროს, საერთო, საკაცობრიო სიმდიდრე, რომელსაც, ვინ იცის, რამდენი თაობა აგრძოვებდა ხელოვნების პირველი და სამუდამო პატრიარქების მარადაულაგებელ, ბუნებასავით მდიდარ, ბარაქიან სუფრებზე, სადაც, სხვა, ჩვეულებრივი სუფრებისგან განსხვავებით, ის სასმელ-საჭმელი რიგდება, მხოლოდ სულისთვის რომაბა განკუთვნილი, სულიერი შიმშილისთვის, ოღონდ ამ შიმშილის მოსაკლავად კი არა – კიდევ უფრო გასამძაფრებლად, რადგან სწორედ გამძაფრებული სულიერი შიმშილი აძვევს ჩვენი არსებიდან მხეცს და იმის დანატოვარ სიცარიელეში, როგორც ნაჩრიქარში წყის მის წყალი, ნელა, თანდათანობით დგება სინათლე რემბრანდტის ფუნჯისა, ოპიზარის ჩუქურთმისა თუ მოცარტის ნათითარი კლავიშისა. ეს ის სახელებია, რომელთაც ძალუქთ, კაცობრიობის მასობრივი სიბრრმავის ჟამს, ბრაილის ანბანის ამობურცული წერტილების მაგივრობა გასწიონდ და პირველადი ფერი, სურნელი და უდერადობა და უბრუნობ ისეთ აუცილებელ, ჰერივით საჭირო ცნებებს, როგორიცაა კაცომლყვარეობა, სათნოება, თანაგრძნობა, სიკეთე, სიყვარული.

ოთარ ჭილაძე

ԱՌԵՄԱՅԻՆ ԹԱՐԱՎՈՅՆ

პეტი ჭილაძების დაღასთან თამარ გათხვილთან ერთად

სულიერთან ის ხერხებალი, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენს ნებას აწონასწორებს, იცავს ჩვენს შინაგან წესრიგს და, უფრო მარტივად რომ ვთქვათ, ყველა პირობას გვიქმნის, დაუფიქრებლად არ დავაჭიროთ თითო თუნდაც იმავე ტელევიზიონობის ლილაკს, იქმდე გავიაზროთ, რა მოჰყვება ამას, ვიდრე ეკრანის მაცდურად მოლივლივე სინათლის ტყვეობაში ამოვყოფდეთ თავს. ეს კი, მხოლოდ და მხოლოდ აღზრდაზეა დამოკიდებული, იმაზეა დამოკიდებული, თუ რამდენად მომზადებული იქნება თანამედროვე ადამიანი თანამედროვე ცხოვრებისთვის.

აღმრბილის ათასნაირი მეთოდი არსებობს და მათ შორის უკეთესის ამორჩევა ასე ერთხაშად, რა თქმა უნდა, შე-

ლიერებს ჩვენში — ესაა კლასიკური მუსიკის დიადი უცნაურობა და იმის ნათელი დადასტურებაც, უფრო სწორად, იმის მარადიული შეხსენება, ვერასოდეს რომ ვერ შეიძენს ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებას ეროვნულ ფესვებს მომწყდარი ხელოვნება. სამაგიეროდ, ზოგადსაკაცობრიო სენად კი შეიძლება იქ-ცეს, რასაც ისევ ეროვნულ ტრადიციასა და კულტურას თუ დაუუჩირისპირებთ შხოლოდ. ასე რომ, თუკი კაცობრიობას მართლა უნერია და დაუჭვა, მაშინ შეიძლება ერთი წამით ზოგიერთი ჩვენც დავეჭვდეთ — ისევ ატო-მური კატასტროფა ხორ არ სჯობს გადაგვა-რების, დეგრადაციის ამაზრზენი გზით გაქ-რობასო. მაგრამ, რასაკვირველია, ვიდრე პირ ში სული გვიდგას, ყველა ჩვენგანის უწმინ-დები და, ალპათ, უმძიმესი ვალია, სწორედ სი-ცოცხლის გადარჩენა, ამ ღვთაებრივი მაღლის შენარჩუნება დედამიწაზე, სიცოცხლეზე ძვირ-ფასი არაფერი გაგვაჩინა და, ამავე დროს, ის მარტო ჩვენი საკუთრება არ არის, ის უკვე გარდაცვლილთა და ჯერ დასაბადებელთა სა-კუთრებაცა და ოლიმპიკური ჩირალდანივით გადადის თაობიდან თაობაში, რათა ყველა იანის სულზე გავლით მარადისობაში გაიტანოს ადა- რიო ტურისტი და სიხარული.

ადამიანის სულზე გავლით მარადისობაში გაიტანოს ადა-
მიანური ტკივილი და სიხარული.

მაგრამ ეს სრულებითაც არ ნიშნავს, თითქოს სიცოცხ-
ლეს არ გააჩნდეს თავისი „ჩრდილოვანი მხარეები“. რა და-
სამიზნი და, სიცოცხლე ამაზრზენიცაა, მტკივნეულიცაა,
მნარეცაა, მძიმეცაა, გულვაცა, დაუნდობელიც, მკაცრიც,
ძუნიცა, ხეპრეც, უსნიდისოც, მაგრამ, ამავე დროს, ვერც
კი წარმოვიდგენ, რამდენიმერი სიხარულის, შვერცის, სი-
ამაყის, ბედნიერების მონიჭება შეუძლია თანაგრძებობის
ერთ სიტყვას, სიბრალულის ძლიერ ჩაყლაბულ ცრემლს, და-
უნანებლად გაყიფილ ლუკმას, თავგანნირვის ნებისმიერ
მაგალითს, ესეც სიცოცხლეა. უფრო სწორად, ესეც და ისც,
ერთად, განწყოფლად, და ვაი იმსა, ვინც სიცოცხლიდან
მხოლოდ კარგის ამოკენვებს შეცდება — სიცოცხლე რო-
გორიცაა, ისეთი უნდა ჩაიხურო გულში: არც იმისმა სი-
მახინჯემ უნდა შეგანუხოს და არც იმისმა სიბინძურებ,
რადგან მხოლოდ სიმახინჯისა და სიბინძურის დაძლევით
მივეახლებით მშვენიერებასა და სიწმინდებს. არ ყოფილა
ეპოქა, ერთხელ მაინც არ დაეჩივლოთ, ერთხელ მაინც არ
ეთქვათ — ეს რა დრო დადგა, ქალი ქალს აღარა ჰყავს და
კაცი კაცსო. ესეც სრული ჭეშმარიტებაა და სიცოცხლის
ძირითად თვისებას გამოხატავს. წელან უკვე ვილაპარა-
კეთ, თუ როგორ იცვლის ხალხი სახეს დროისა და ცხოვ-
რების შესაბამისად. თავისთავად ცხადია, ადამიანიც ექ-
ვემდებარება ამ ფურისცვალებას, ოლონდ, გუშინდელი კარ-
გი ადამიანი დღეს ცუდ ადამიანად კი არ გვევლინება, გუ-
შინდელი ცუდი ადამიანი დღეს ცოტათი კიდევ უფრო ცუდი
ადამიანია. ესეც სიცოცხლის თვისებაა, პროგრესულად
ზრდის თავის ნებისმიერ გამოხატულებას, რადგან მისთვის,
ჩვენგან განსხვავებით, ყველაფერი თანაბრად ძირფასი
და თანაბრად მისაღებია, კარგიც და ცუდიც. ასე რომ, პირ-
ველი სულიგანი, ანუ დამწყები მი „მიმდინარეობისა“, დღე-
ვანდელ ხულიგანთან შედარებით, აღბათ, მამა აპრამის
ბატკანივით გამომჩიდებოდა, მაგრამ ისიც ისევე აღიზია-
ნებდა თავის დროზე საზოგადოებას, როგორც დღევან-
დელი აღიზიანებს. ოლონდ, რასაკვირველია, ყველაფრის
სიცოცხლისთვის გადაბალება არ შეიძლება. სიცოცხლე
თავისებურად იღვნის სრულყოფისთვის. საამისოდ ათას-
ნაირად უცვლის სახეს ნებისმიერ არსებას, რომლის მეშვეო-

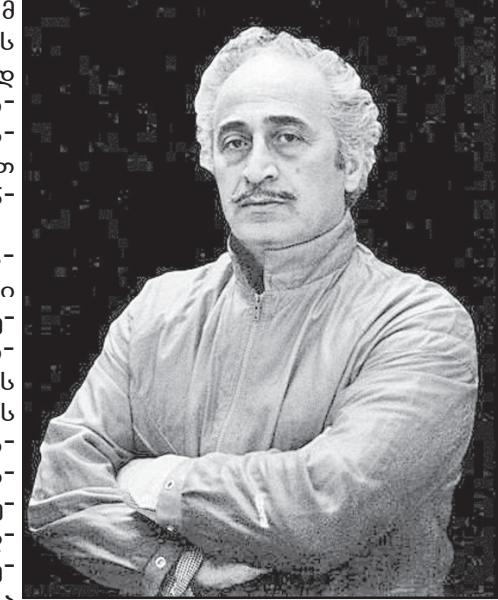
გაზეთების ზერელე გადაფურცვლაც საკმარისია (ვგულისხმობ მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში გამომავალ ნებისმიერი მიმართულების გაზეთს), მაშინვე თვალში გეცეთ ის შიში და შესფორტება, დღე-ვანდელ ადამიანს რომ დაუფლებია. შეიძლება, თა-მამად ითქვას, გილგამეშის შემდეგ პირველად იგ-რნონ მან ასე მძაფრად რეალური საფრთხე გაქრო-ბისა, განადგურებისა; მიხვდა, რა იოლად შეიძლება აღსრულდეს, რაც ჯერ კიდევ გუშინ ვარაუდად, მო-საზრებად, ანდა სულაც პოლიტიკურ მუქარად აღიქმებოდა. ადამიანი, ბუნებრივია, დააფრთხო ამ აღმოჩენას, შეაშინა, შიშმა კა, უპროველეს ყოველისა, საკუთარი თავისა და ხალილდელი დღის რწმენა შე-ურყია. ხოლო ადამიანი რწმენის გარეშე ჯერ კი-დევ არ ისის ადამიანი, უფრო სწორად, აღარ არის, რადგან რწმენა არამარტო უადვილებს (უადვილებ-და) არსებობას ამ თითქოსდა მრავალგზის ამოხს-ნილსა და მაინც ბოლომდე ამოუხსნელ სამყაროში, არამედ ავალდებულებს (ავალდებულებდა) არსე-ბობას. ვალდებულებად ქცეული არსებობა განა-პირობებს სწორედ ადამიანური სულის ყველა კე-თილშინილურ თვისებას, მოთმინება იქნება ეს, მიმ-ტევებლობა თუ სიმტკიცე. ვალდებულებად ქცეუ-ლი, ანუ შეგნებული არსებობა, საერთოდ არსებო-ბის ერთადერთი მისაღები სახეობაა ადამიანისთ-ვის, რაც თავისითავად გმირობაა, რამდენადაც მხო-ლოდ ბიოლოგიური არსებობა მისთვის (ადამიანის-თვის) დიდი ვერაცვერი შეღავათია. რწმენადაკარ-გული ადამიანი ყველაზე დიდი მტერია საკუთარი თავისა – იმავე წამს იწყებს იმ ტოტის ჭრას, რო-მელზედაც ჯერ კიდევ მისი პაპის პაპა მჯდარა და მისი შვილთაშვილიც დაჯდებოდა, ასე რომ არ მოძ-დარიყო. რაც კიდევ უფრო სამწუხაროა, ეჭვიც არ ეპარება, სწორად რომ იქცევა, ეს რომაა ერთადერ-თი გამოსავალი საკუთარი უმწეობიდან და საკუ-თარი სიბძელიდან. რწმენის გაქრობა ყველაზე ვე-რაგული და ყველაზე საზარელი სენის აღზევებას იწვევს. ამ სენს სულის ეროზიას დავარქმევდი, რამ-დენადაც, მინისა არ იყოს, ადამიანის სულსაც ახა-სიათებს მიღრევილება გამოიფიცვის კენ, დაშლის-კენ; ისიც კარგავს განაყოფიერებისა და შობის უნარს. ასე რომ, პირადად მე, კაცობრიობის ყველა-ზე დიდ საფრთხედ სულის ეროზიას ვთვლი, რომ-

გენა კიდევ შეიძლება, მაგრამ მათი დანგრევის შემყურე ადამიანის სულში უფრო მნიშვნელოვანი რამ ინგრევა და თანაც სას მუდამიდ – ინგრევა გარანტია იმისა, ამ ქვე ყანაზე რაღაცა მაიც რომ არსებობს ხელა შეუხებელი, შეუბლალავი, წმინდა. და აი, მეც იძულებული ვარ, ერთხელ კიდევ მივუბრუნ დე ტრადიციასა და რჩმენას, რადგან თუ კი შეუძლია, მხოლოდ მათი მეტვეობით შეუძლია ადამიანს დათმობილი პოზიციებისა და ბრუნება. ტრადიცია ერთადერთი სანდო ჯებირია, რომელსაც თანამედროვეობისა ცველა ცუდი გავლენის შეკავება შეუძლია ხოლო რჩმენა ის ერთადერთი სარკმელია რომლის მეტვეობითაც ჯერ კიდევ შეუძლია ათ ჯურდმულის ბინადრებს ათასში ერთხელ მაიც ჩაისუნიც სუფრა ჰაერი და რამდენიც უნდა, იმდენიც იოცებონ სინათლეზე, სივრცეზე ცაზე მთავარია, ყოველ თვის იყოს ვიღაც, ვისაც საერთო სიბრძლეში იმ სარკმლის პოვნა და გამოილება შეეძლება. ის „ვიღაცა“ ნებისმიერი ჩევნგანი შეიძლება აღმოჩნდეს, ამას არა აქვთ მნიშვნელობა, მთავარია – არსებობდეს და, აგრი ოგრაფიული წმინდანივით, შეიძლოს კი დეც, პირადი მაგალითით გაახსენოს და ნარჩენ კაცობრიობას, თუ რა დიდი მადლია ადამიანობა და რა პატარა, რა უმნიშვნელო მოჩანს ყველაფერი მასთან შედარებით. კაცობრიობას ყოველთვის ჰყავდა დღესაც ჰყავს და ხვალაც ეყოლება დაუძინებელი, დაუზღობელი და ძნელად მოსარევი მტრები. მაგრამ კაცობრიობა მართლა არ იქნება სიცოცხლის ლირსა, თუკი მტრის არსებობა თავგზას აუზნევს, ოჯახს მოაშლევინებს მკვდარს დაავიზებს, ქალს დაამცირებინებს ბავშვს შეაძლებს, წიგნს გადააგდებინებს, ჭიქაში ჩახსრიობს და, ნარკოტიკით გაბრუნებულს, მიაგდებს არარაობის, გადააგვარების, გამოლენჩების ამაზრზენ ძმენებზე.

ადრე ჩვენში მტრის სადლეგრძელოც ისმებოდა
ნათესავთა და მეგობართა სადლეგრძელოს გვერდით, რადგან ქართველ კაცს მტრის არსებობა (მტერი
რი კი ყოველთვის მრავლად ჰყავდა), უპირველეს ყოველისა, ძალას ჰმატებდა და კვლავ საბრძოლვე
ლად აღაგზნებდა. მსგავსი წესი თუ ჩვეულება ყველა
ხალხს ჰქონდა, ალბათ, და თუნდაც ამიტომ, დღე
საც ღირსეულად უნდა დაუკუპირისპირდეთ ყველანი
ნებისმიერ საერთო საფრთხეს. რაკი განგებად კოს
მოსურ უსასარულობაში მაინცდამაინც ჩვენ გვან
დო დღეს ადამიანის სახელისა და ღირსების ტარება
ჩვენც კეთილი ვინებოთ, შეეკიშნოვთ ეს მართლაც
უდიდესი პატივი და, რაც არ უნდა ძნელი იყოს, არ
მოვადრიკოთ მისი სიმძიმის ქვეშ. მე პროფესიონა
მწერალი ვარ და, ამდენად, ოპტიმისტიც. უფრო
სწორად, არც კი წარმომიდგენია უადამიანოდ დარ
ჩენილი სამყარო, მაგრამ სიფრთხილეს თავი არ
სტკივა. ამიტომ, მოდით, დღოულად შევუდგეთ (ვი
საც როგორ შეგვიძლია), ადამიანის სულის ხელახლ
განაშენიანებას, ხელახლა ჩაგყაროთ სიკეთის, სიყ
ვარულის, სათხოების ტყეები, რათა ხეალ და ზე
სულის აღდგენილ ქანებს კვლავ დაუბრუნდეთ თესა
ლის მიღებისა და აღმოცენების უნარით. ვიდრე ქა
ლი მშობიარობს, სიცოცხლეს საფრთხე არ ემუქრ
რება. ქალის წინაშე წყალბადის ბომბიც უძლურია
ასევე უძლურია ნებისმიერი მანკიერება. ოლონდ
ისე ნუ გამიგებთ, თითქოს არ ვცნობდე და არ ვა
ღიარებდე იმათ მომავლინებელ სიძლიერეს. მოე
ლი ჩემი არსებით ვენინალმდეგები და ვგმობ ნარ
კომანის, ალკოჰოლიზმს, სექსუალურ დაბნეულო
ბას, მაგრამ მაინც არ მიმაჩნია იმის ღირსად, სი
ცოცხლეს დაუკუპირისპირო რომელიმე მათგანი. მა
შინ არც სიცოცხლე ყოფილა ჩვენი დაცვის ღირ
სი. ისინი სახიფათონი მაშინ იქნებიან, როცა ადა
მიანისგან, ანუ მოაზროვნე ლერწმისგან, მხოლოდ
ლერწამილა დარჩება.

კაცობრიობის ისტორიას არ ახსოვს ისეთი ბოროტება, როგორც ფაშიზმის მოვლენა. მისმა დამარცხებამ და განადგურებამ მსოფლიო იხსნა. სწორედ ამ ბრძოლაში დაცემულ გმირთა დიდების მემორიალი ააფეთქეს ქუთაისში. ააფეთქეს სავანე იმ ვაკეაცებისა, რომლებმაც სამშობლოსათვის სისხლი გაიღო. ამ ამბავმა ქართველი ხალხის გულისწყობა და დიდი პროტესტი გამოიწვია, სადაც აქტიურად მონაწილეობდა იმდროინდელი ოპოზიცია, ხოლო უცხოური ტელეარხები კი მთელი კვირის განმავლობაში ამ ვანდალიზმზე საუბრობდნენ და აფეთქების კადრებს გადმოსცემდნენ.

ରମ୍ବରମ୍ବ ସାରନ୍ତମ୍ଭୁନ୍ଦ ବ୍ୟାରନ୍ଧ ଆମ
ଫଳେକ୍ଷିତଶି ମାଫନ୍ଦବା, ତବିଲ୍ଲିସିଲ୍ ମେରିଗୀଲ୍
ଶେସାବାମିଲ୍ ସାମ୍ବାଶୁର୍ଗେବି ଡା ପିରାଫାଇ
ମେରି ପାଥା ପାଲାଏ, ସର୍ବଜ୍ଞିତାର ସାମାର-
ତଲୀନାନାହିଁ ସାକ୍ଷତାର ତାଙ୍କୁ „ଗାୟବରାତି-
ଫନ୍ଦନ୍“ ଏବଂ ମେତ୍ରେତା ମେତ୍ରୀଲ୍, ଡିଇଏ ଡାଵିତ
ଅମାଶ୍ରେଣ୍ଦଲୀଲ୍ କେଗଲୀଲ୍ କାଲାଏକିଲ୍ ଆର୍ଦ୍ର-
ତିରଶି ପାଦରୁନ୍ଦରୀବା ଗାହନାନ୍ତିକିଏ...

ბოლოს და ბოლოს, ეს საქმე აღს-
რულდება და ქართველთა უდიდესი
მოქანდაკის, ყველა ეპოქის ბეჭდაუდე-
ბელი ქართველი რაინდის მერაბ ბერ-
ძენიშვილის (რა ბედნიერებაა, რომ ის
თავის პუბლიცისტურ შედევრებს
მხოლოდ „საქართველოს რესპუბლი-
კაში“ შეჭდავდა), საფლავში ჩაყოლი-
ლი ოცნება აღსრულდება... უკვე დაწყე-
ბულია ახალი პროექტის შექმნა, რად-
განაც ძეგლის ძველი ადგილსამყოფე-
ლი ნაცებმა გაყიდეს და ამ აბდაუბდა
საბაზრო ეკონომიკის პირობებში კერძო საკუთრება ხომ ხელშეუხებე-
ლია... ძეგლს ადგილი ოდნავ შეეცვლება და როგორც მარწმუნებენ, სწორედ
იმ „წერტილში“ აღიმართება, სადაც თვით დიდ მოქანდაკეს სურდა.

არადა, მართლაც რამდენი ტკივილი და შეურაცხყოფა მიაყენეს მე-
რაპ ბერძენიშვილს და ქართველ ხალხს იმ დასაწვავ წლებში... კიდევ
ერთხელ წაიკითხეთ ეს წერილი და დარწმუნდით, რომ დრონი მეფო-
ბენ და არა, მეფენი!

24.VII.2018 6.

როცა სიკათას გორծობების დამარცხება უძნელდება...

I.

ქუთაისური ქარი და ნეს

მოუამზული ციდან თეთრი მტრედი, ვითარა
და უფლის კეთილი ნების ელჩი, მოულოდ
ელად ჩამოფარფატდა, ფრთებით „ტაშ
ემონპერა“ და მერაბ ბერძენიშვილს მხარზ
დაჯდა.

ქართული მონუმენტური ქანდაკების და, აერთოდ, თანამედროვე ქართული ხელოვანების კულტურულ თვითმყოფად დიდოსტატის ივალები გაუბრნებინდა, თავი მტრედისკვენ იაბრუნა და უხმოდ, ღიმილით მიუჯერსა. თეთრმა მტრედმა – შვიდობის ბიბლიო-

11).

ადამის მოდგმას არ ახსოვს ფაშიზმზე
ღიდი ბოროტება... სწორედ ამ ბოროტებაზე
იულეტილი მილიონობით ვაჟუაცის (მათ
მორის, 300 000-მდე ქართველის) ხსოვნას
იუძღვნა მერაბ ბერძენიშვილმა გმირთა
ღიდების მემორიალი. მასში არაფერი იყო
აბჭოური. მემორიალი ზოგადსაკაცობ-
რიო, მარადიული სიბრძნის – „ბოროტსა
დო, კოლომან“ – ა არინავთ აუთ

ძლიერ კეთილბაზა – გარმოხატება იყო.
მის შექმნას ექვსი გრძელი წელიანდი მო-
დიდმარა საჭროლის დიდოსაცატმა. მარტო-
იდენ „მშვიდობის მაცნე“ ჭაპუკის „ძერწ-
ასა“ შესწირა სამი წელიანდი. ქართველმა
ალხმა, უძველესი და განუმეორებელი ქუ-
ასისის ინტელიგენციამ, უცხოელმა ხელოვ-
აპარატმა აონი ააოურ და ას.

“ქართული ბიბლია” და
„ბიბლიური ტრაქტატი“
უწოდეს. სამაგიეროდ, ოც
დამეტროვ საუკუნის ნაცის-
ტებმა და ამ ნაცისტების
(ნაცმოძრაობის) მოძალად
ლიდერმა, ქართული ცნო-
ბიერების, ყოველივე ეროვნ-
ულის, ჭეშმარიტი კულტუ-
რული ღირებულებების
შემბილწველმა მიხეილ სა-
აკშვილა მსოფლიო სახე-
ლის მქონე მოქანდაკის მე-
მორიალი, მაინცადამაინც
იმ ადგილზე ახალი პარლა-
მენტის აგების ავადმყოფუ-
რი ახირების საბაბით, და
უნდობლად ააფეთქა და
ამით მთელ ერს მიაყენა შე-
ურაცხოფა. ამ უგუნურება
ახლოს მდგარი სახლის მო-
შვილის უმწერ სიცოცხლე-
რე არაკომპეტენტური ამდე-
საჯეს, თითქოსდა, იმათი ბ-
ყოს, ანტისახალხო ხელის-
ერთი ღვთის რისხვა რომ ი-
ზე!).

შეგახსენებთ იმასაც, რო
ლებამ კახეთში ფარულად
დაუკითხავად, 17 ნაწილად
ლი მხატვრის გახტანგ ონი
ლირსებით შექმული მონუმენტი
ქუთასის მონუმენტი გა
ნაის 19 დეკემბერს, ნათლ
დღესასწაულზე. მართლმ
კართველოს ყველა გონიერ
დღე გულ შეღონებულმა დ
სადმი საბოლოოდ რჩმენად
იღლამა.

ଅର ଫ୍ରାଙ୍କିସ୍ "ସାର୍କଟନା ପ୍ରାଚୀ
ବିଦୂଳବେଳା ଶୁର୍ବିନ୍ଦୁ"
ଲେବାମ, ଡିଲାଇସ୍ଟାଫ୍ଟି ମେରାବ
ଜୀ 2009 ମୁଣ୍ଡରେ 22 ଦେଖିଲୁବେ
କାରତ୍ଵେବୁଳିରେ ରହିଥିଲୁବେ
"ସାର୍କଟରତ୍ତବୀଷ୍ଟି ବେଣିବେ
ମୋର ଏ ଜୀବନେ କେବେଳାକିମ୍ବା

ଲୋକ ଶାସନଙ୍କର ଗଣନାତ୍ମକ
ଲୋକାଶ ଟାକାରମାରିବେ ତାହା
କବୁଲ କରିବେ ଆଖରମେହରା କେ
ସାହୁତାର ବ୍ୟବୀପଦ୍ଧତିରେ କାହାର
କେ ବିଭିନ୍ନରେ ଘରମରି, କେ
କିମ୍ବା ଶାକରି ମାମତା, ଏ କମଳ
ବୀତାରେ!

ადვილად ძიხვდება ქვე
ღვაწლმოსილ შემოქმედს
ქართველი ხალხის საყოფა
რულმა და პატივისცემამ გ
სახალხო სიკარული მაშინ

ყველას
მაგივრად
გაპრა-
ზებული
კაცის
სათქმელი

გამომჟღავნდა, როცა ლირსე-
ული თბილისელები და სა-
ქართველოს ინტელიგენციის
წარმომადგენლები (მათ შო-
რის ახალგაზრდებიც) ჯგ-
უფ-ჯგუფად და მორიგეო-
ბით იდგნენ სასტუმრო „ივე-
რიის“ წინ და თბილისის მე-
რიის და საკრებულოს გა-
დან ყვეტილებას პაროტეს-
ტებდნენ ქართველთა ყველა-
ზე დიდი და სახელოვანი წი-
ნაპრის, წმინდა მეცედ შე-
რაცხილი დავით აღმაშენებ-
ლის ძეგლის ქალაქის სხვა
უბანში გადატანის შესახებ.
სახლებს პროტესტის საპი-
რისპიროდ ძეგლს უზიარმა-
ზარი ლობებ შემოვალეს, „რე-
ზული“ პოლიცია დაიხსარეს და
იღილი ქართველი მეტე შუალამი-
ნანილ დაშალეს. მერე, დიომის
აიღდეს და ყოველი მხრიდან მოძ-
ომანქანებით გარშემორტყმულ
ჩადგეს.... ეს უმსგავსობა სულე-
რითაც გაამართლეს: დავით აღ-
ზი დასავლეთისკენ უნდა იყურე-

ას ერჩიოდნენ მერაბ ბერძენიშვილ ერთ ქმნილებას? – ნუთუ მარტებმა („ყაზტრანსგაზის“) და სასახლეს ქსელ „რედისონის“ მფლობელთოვეს შესყიდული „ვარდების წეს“ სახელმისამართის „აფხაზთა, ქართველთა, რანთა და კახთა“ მეფის ატანა?!

ც „ახია“ მერაბ ბერძენიშვილზე,
ოქეს „დიდების მემორიალი“, ხომ
ეს „დათო აღმაშენებელი, ხომ
კეს „მიშს პრეზიდენტალების ორ-
ელინადი ხომ დაზაფრეს ნაცის-
ურადლებობით, გულგრილობით,

ით!..

ქართველი ერის სირცხვილს და ცოდვის შეიქმნას უწევთა მართლა ცოდვის შეიქმნას. საკუთარი ხალხის ოპოზიციაში გადასულ პრეზიდენტო, ნუუ ღია ღია მა- ინც გვერა, რომ მერაბ ბერძნიშვილის, ზოგად თქვენგან გამოტებული და ჩა- რეცხილი ჩვენი შემოქმედებით, სამეცნი- ერო და ტერიტორიული ინტელიგენციის ნაღვა- ნის წაშლა და საქართველოს ისტორიიდან ამოგდება ოდესებ გამოგივათ?

როცა ერის გვილაზე დირსეულ შვი- ლის არ მოსწონდა, როცა გულა მიმო- ვები და ბრძოლი პატიმარის გამოხ- ები არ გვაის, როცა გვეგმა მომზუა- ლი, აგრძელ აგდებული და გამოხატული ხალხი სახარლა გამოხატული არჩევნები გვე- როვან განახონი გამოგიტანს, ჩვენი ღრე- რევილი, ისლა დაგრჩევის განმუშა- ვის გვეგმა, უმიმამა მოდევა მოიხ- ილ და უცლის სახელით ჩვენი ეკლესი- ის დიდ სახელმაგროვალს გვეღვია და ახა- ტივა სთომო. ამით, იძება, გვე გვილ- გისა და გვილი გვილი გვიმო მა- ინც გადახარისე, გვის გვილ დაგრა- რო, რო აკას ნაკავი ფრევა გვირ- უდ ჩართული არ იყოს ქალაქის ცხო-

აღადგინეს? ხომ არსებობდა ქვედა სადგუ- რი, უკეთეს ადგილს ადამიანი ვერც ინარ- რებს. რატომ უნდა გადაკვეთოს რუსთავე- ლის გამზირი საბაგირო ტრასას? თუმცა- და ასეთი წინადადება რომც არსებობდეს, ნამდვილად არ გამიკვირდება. ამ ცერა- ნის განმავლობაში ხომ მრავალი აბსუ- რის მოწმენი გავხდით...

ერთ იდეასაც გაგიმხელო. ქუთაისის დი- დების მემორიალიდან გადარჩა ცხენოსა- ნი ყმანვილი – „გამარჯვების მაცნე“. ამუ- მად ის მერაბ ბერძნიშვილის ლია ცის ქვეშ მუზეუმის მშვენება. მიმართ კუთხის მაცნე“ უნდა დაიდგას თბილისის პარლამენტის შეინიშვნის ეზოში, როგორც გა- მარჯვების და თავისუფლების ძეგლი, რო- მელიც, იმავედროვად, საუკუნეებს შემო- უნახავის ხსოვნას ქუთაისის დიდების უნი- კალურ მემორიალზე.

– კი, მაგრამ ვინ უნდა ნახოს „გამარჯვების მაცნე“ ყოველი მხრიდან ჩაგვტილ პარლამენ- ტის ეზოში?

– ჯერ კიდევ ათი წლის წინათ დიდი გუ- ლისტკუილით ერერდი, რომ დაუშვებელია ქალაქის ცენტრში იყოს ასეთი უნიკალუ- რი არქიტექტურული სივრცე და ის აქტი- ურად ჩართული არ იყოს ქალაქის ცხო-

მაყის ნიშანწყალიც კი არ გააჩნია. ესაა შეინიშვნისა არქიტექტურული მიზანი სიუსების გარეშე, წრიული კუთხის მი- ლების რომბისებუ- რი სეგმენტების თემა უკვე ყელშია ამისუ- ლი, გვეყო „ძნბანის კოშკი“ ბათუმში, „მშვი- დობის ხიდი“ და შინაგან საქმეთა სამინის- ტროს შენობა თბილისში...

– ყველაფერი გასაგებია. გმადლობთ...

IV

ძვირფასო პარლამენტის თავმჯდომარებოლი ბატო- ნი პარლამენტის თავმჯდომარებოლივები

ასეთი გამონვილვით და გულისტყვივი- ლით იმიტომ მოგითხრეთ ქუთაისის დიდე- ბის მემორიალის განადგურებისა და დავით ალმაშვენებლის ძეგლის შეურაცხვოფის თა- ობაზე, რომ თქვენ მაშინდელი პროტესტი და გულისტყრომა შეგასხვნოთ. მთელი ამ ლების გამზადლობაში თქვენ თბილიცია- ში იყავით, ქართველი ხალხის აბსოლუტური უმრავლესობის ნებას გამოხატავდით, მაგ- რამ... უფიცი, თვითმარქება, ამპარტავანი, არა არქიტექტურული სელის გამო ვე- რაცენს გახდით.

ერთ წლის წინათ დიდმა ქვედმოქმედ- მა, უშიშარმა და მიზანსრაფულმა ბი- ძინა ივანიშვილმა ლამის მთელი ობოზი- ცია კოალიცია „ქართულ თცნებაში“ გა- გაერთიანათ და 1 იქტომბერს ნაციონა- ლურ ურჩეულთან ბრძოლაში ოლიმპი- ური სიმშვიდით გაგამარჯვებინათ. სა- კანონდებლო თრგანოში უმრავლესო- ბით მოხვედირთ და უმედობისგან, სიც- რუსების, ბრზიდენტის დაუქერებელი ახირებებისგან შელონებულ ხალხს იმედი ჩანახეთ... თუმცად, მთავარი ბრძოლე- ბი ჯერ კიდევ წინ არის, მაგრამ დარწ- მუნებული უნდა იყოთ, რომ საბაბაშვი- ლის მოწვევებითი ბაზიზური გაბ- რივებული შემთხვევაში გადასაცი- როვა! შინაგამი გადასაცი- როვა!

ერთ წლის წინათ დიდმა ქვედმოქმედ- მა, უშიშარმა და მიზანსრაფულმა ბი- ძინა ივანიშვილმა ლამის მთელი ობოზი- ცია კოალიცია „ქართულ თცნებაში“ გა- გაერთიანათ და 1 იქტომბერს ნაციონა- ლურ ურჩეულთან ბრძოლაში ოლიმპი- ური სიმშვიდით გაგამარჯვებინათ. სა- კანონდებლო თრგანოში უმრავლესო- ბით მოხვედირთ და უმედობისგან, სიც- რუსების, ბრზიდენტის დაუქერებელი ახირებებისგან შელონებულ ხალხს იმედი ჩანახეთ... თუმცად, მთავარი ბრძოლე- ბი ჯერ კიდევ წინ არის, მაგრამ დარწ- მუნებული უნდა იყოთ, რომ საბაბაშვი- ლის მოწვევებითი ბაზიზური გაბ- რივებული შემთხვევაში გადასაცი- როვა! შინაგამი გადასაცი- როვა!

... თვალწინ მიდგას მერაბ ბერძნიშვი- ლის მრავალთაგან ერთ-ერთი საუკუნე- სო, ჭეშმარიტად ეროვნული და იმდედისმომ- ცემი ქართულება – „კიდევთა დაიზრდები- ან“, რომელიც მარნეულის გზაზე დგას. სხვა რომ არაფერი შეექმნა, მერაბ ბერძნიშ- ვილს, მარტომდებარ ეს ენილური ქმნილება ყყოფნის უკვდავებისთვის... განა შეიძლება ასეთი თანამედროვების და მოხ- დება მაგარაში, როგორც სახელმისამა- რის XIII საუკუნის უნიკალური ქეგლის აბუ- სიბელის დიდი ტაძარი, 14 მცირე ტაძართა ერთად, დახერხეს 1020 წანილად და გადა- იტანეს 60 მეტრით მაღალი არა მხოლოდ არქი- ტექტურულ-სკულპტურული ქეგლის ად- გილმონაცვლებისა, არამედ არქიტექტუ- რული ნაგებობების და მთელი კომპლექსებისაც კარგად, როგორც სახელმისამა- რის აბანის გამოგადენების და მთელი ცხო-

„კიდევთა დაიზრდებიან“

რეპაში. უნდა გაიხსნას პარლამენტის ეზის თოხივე „კარიბჭე“, სოლიდური კონტრო- ლი უნდა დარწესდეს მხოლოდ კორპუსების შესასვლელებთან. სამუშაო საათების შემ- დევება, სადლესასწაულო დღეებში და შაბათ- კვირას ეს სივრცე უნდა იყოს საზოგადო- ების კატვინობისა, ასალის გამოგადე- ნობის გამო, მაგრამ, როგორც სახელმისა- მარტომდებარ ეს აბუსი და მთელი კონტრო- ლის უკვდავებისთვის... განა შეიძლება ადგილი, თუ აუცილებელი იქ- ნება, მიტინგებიც შეიძლება იქ გაიმართოს და არა რომ თავისებრივი კო- და ასეთი თავისებრივი ახირებით, უტაქტოდ, როგორც ადგილი, თანაც თანა- მედროვების უდიდეს მოქანდაკეს, არც ადგილს უთანხმებ და არც თანავარიონ- არ- ქიტებორის, ეს ნამდვილი ინკვიზიცია და საზოგადოებას ბუნებრივად უჩნდება მძაფ- რი პროტესტების გარნიშობა, ქუთაისშიც და თბილისშიც მოწვევებია აშაკარა ძალადობრივი აქტი, მაგრამ მერაბ არ მეტება არც ერთი ქართველი, რომელიც დარწმუნებული აქცია იყოს და მიმართ კო- და ასეთი თავისებრივი ახირებით, უტაქტოდ, როგორც ადგილი, თანაც თანა- მედროვების უდიდეს მოქანდაკეს, არც ადგილს უთანხმებ და არც თანავარიონ- არ- ქიტებორის, ეს ნამდვილი ინკვიზიცია და საზოგადოებას ბუნებრივად უჩნდება მძაფ- რი პროტესტების გარნიშობა, არც „გამარჯვების მაცნე“ დადგმის ნინაღმდებარების ეზებიანი ასაშენებლის მშენებლობის გამო, მაგრამ, როგორც სახელმისა- მარტომდებარ ეს აბუსი და მთელი კონტრო- ლის უკვდავებისთვის... განა შეიძლება ადგილი, თუ აუცილებელი იქ გაიმართოს და არა რომ თავისებრივი ახირებით, უტაქტოდ, როგორც ადგილი, თანაც თანა- მედროვების უდიდეს მოქანდაკეს, არც ადგილს უთანხმებ და არც თანავარიონ- არ- ქიტებორის, ეს ნამდვილი ინკვიზიცია და საზოგადოებას ბუნებრივად უჩნდება მძაფ- რი პროტესტების გარნიშობა, არც „გამარჯვების მაცნე“ დადგმის ნინაღმდებარების ეზებიანი ასაშენებლის მშენებლობის გამო, მაგრამ მერაბ არ მეტება არც ერთი ქართველი, რომელიც დარწმუნებული აქცია იყოს და მიმართ კო- და ასეთი თავისებრივი ახირებით, უტაქტოდ, როგორც ადგილი, თანაც თანა- მედროვების უდიდეს მოქანდაკეს, არც ადგილს უთანხმებ და არც თანავარიონ- არ- ქიტებორის, ეს ნამდვილი ინკვიზიცია და საზოგადოებას ბუნებრივად უჩნდება მძაფ- რი პროტესტების გარნიშობა, არც „გამარჯვების მაცნე“ დადგმის ნინაღმდებარების ეზებიანი ასაშენებლის მშენებლობის გამო, მაგრამ, როგორც სახელმისა- მარტომდებარ ეს აბუსი და მთელი კონტრო- ლის უკვდავებისთვის... განა შეიძლება ადგილი, თუ აუცილებელი იქ გაიმართოს და არა რომ თავისებრივი ახირებით, უტაქტოდ, როგორც ადგილი, თანაც თანა- მედროვების უდიდეს მოქანდაკეს, არც ადგილს უთანხმებ და არც თანავარიონ- არ- ქიტებორის, ეს ნამდვილი ინკვიზიცია და საზოგადოებას ბუნებრივად უჩნდება მძაფ- რი პროტესტების გარნიშობა, არც „გამარჯვების მაცნე“ დადგმის ნინაღმდებარების ეზებიანი ასაშენებლის მშენებლობის გამო, მაგრამ, როგორც სახელმისა- მარტომდებარ ეს აბუსი და მთელი კონტრო- ლის უკვდავებისთვის... განა შეიძლება ადგილი, თუ აუცილებელი იქ გაიმართოს და

„2018 තුළිස 5 තැපෑලිස් මද. නොබාරාස තෙමඩාඡි මතම්දයාරි ස්කියීජුරි ඖුදුදුෂුරුධීස තැනිදරුගෝලුගෝජුරි දා ගෙව-ලුගෝජුරි පරානුප්‍රේස්ඩිස ගාමතම්වෝටි මිඟේඩ්-සැජ්ඩ්ලරුධී දා මියුණුදුෂුලි තිබාති“, – පැහැති ගාජ්ලදාත සාජාරතවෝ-ලුව මේයිනෝරුධීටාතා ගෙරොවනුළ ආචාරුමිනාත්මි 18 තැපෑලිස් ගාමතාරතුළි සැස්කුමිස මතටගාරි ගාන්සාසිලුවෝලි සා-කිතත්ව. „මතාගාර්ස“ මිත්තුම වාමධ්‍රාත, රාම ආචාරුමිනාත්මි යාලන්දාරුසාද ව්‍යුම්පෙශ්ටුත්තුරි ප්‍රාදාන්තික ප්‍රාදාන්තික තුළු පාමාත්මි තැපෑලිස් තුළු පාමාත්මි තැපෑලිස් මේයිනෝරු, සාසූලුදීරු පිරි තු උරුගානිත්‍යාපිති තැපෑලිස් තාර්ගත්‍යාවනිලි දා-අන්ත්‍යාපුලි තොමිස ගාරදා ස්කියීජිස ජ්‍යෙම්මන්ත්‍රිවෝධීසා දා දුන්නේධ්‍රාතිවි පාත්‍රාත්ම්ලිත්මේධීස රිස්සුවෝධීස, ගුවලුගෝධීස, ගුරුරුගෝථ්‍රියාතිවිස, සැමුවියාත්ම්ලුරි සැස්සුරුවිස, ගුවුවුනිස ගුවන්ම-මියුණුරි නින්මුරුස්සුවෝධීස, ජුජ්ඡුවුරි නිවුව්ස්මියිජීවෝධීස, මරා-වාල ස්කුවා යුකුදුෂුරුසාද සාක්ෂිර්තම්මන්ත්‍රිවි සාකිත්ත්ස ජ්‍යෙෂ්ඨ.

ს სდომზე განხილულ საკითხთა მრავალფეროვნებამ და მათდამი გამომსვლელთა სილრმისეულმა, პროფესიულმა მიდგომამ ცოტა ხნის წინათ სვანეთში სტიქიის შემოტევის მიზეზებისა და შედეგების განხილვისას ქვეყნაში არსებული იგივე და, ზოგადად, სხვადასხვა სფეროში შექმნილი არასახარბიელო მდგომარეობის ერთობ უხალისონ სურათის მთელი სიმძაფრენარმოაჩინა. ამდენად, ჩვენი გაზირის რედაქცია მხარს უჭერს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის კომისიების გაერთიანებული სხდომის წინადადებებს, რომელებითაც მეცნიერები საქართველოს მთავრობას მიმართავნ, მით უმეტეს, რომ ამ სფეროში აკადემია აღმასრულდებლი ხელისუფლების მთავარი მრჩეველია.

— ივლისის დასაცემისში სკანერში, მდინარე ნეკსკრას
ხეობაში დიდნალექიანობით გამოწვეულმა წყალდიდო-
ბამ და მოვარდნილმა ლვარცოლებმა, მთელი რიგი სოფ-
ლის მოსახლეობა არა თუ მნიშვნელოვნად დააზარალა
და სერიოზული საყოფაცხოვრებო პრობლემები შეუქ-
მნა, არამედ ბევრ შემთხვევაში თვით სიცოცხლესაც კი
საფრთხე შეუქმნა, — განაცხადა შესავალ სიტყვაში მეც-
ნიერებათა ეროვნული აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი-
მა როინ ვეტერინარი. — აკადემიის კომისიების, გა-
რემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების, აგრეთვე
სოფლის მეურნეობის სამინისტროების, საგანგებო სი-
ტუაციების მართვის სააგენტოსა და საზოგადოებრი-
ვი ორგანიზაციების წარმომადგენელთა დღევანდელი
სხდომის მიზანი სწორედ ხელისუფლებისადმი გონივ-
რული წინადადებების შემუშავება გახსლავთ.

ମୋହିକ୍ସେନ୍ଦ୍ରପ୍ରେଲମ୍ବା ଆସେଗ୍ରେ ଅଳନ୍ତିଶିର୍ବା, ରନ୍ଧମ ନେଣ୍ଟିକୁରାବୀ କେବଂଦା-
ଶିରୀ, ସେବାଗାନ୍ଧାତ୍, ଆୟତ୍ତିଲ୍‌ଲେବ୍‌ଲେଣ୍ଡା ଶିକ୍ଷିରାନ୍ତିକୁରାନ୍ତିଲ୍‌ଗି-
ଜୁରି ମନୋନ୍ତିକୁରାନ୍ତିଗାଲୀ ନ୍ତାରମନ୍ତରବା, ସାଫ୍ଟିକୁରା ମଧ୍ୟନିନ୍ଦାରୀଲୀ କ୍ରା-
ଲାପନ୍ତିରୀଲୀ ଏବଂ ଏବଂତିକୁରାନ୍ତିଲ୍‌ ତ୍ରୈରାନ୍ତିକୁରାନ୍ତର୍ଗତିରୀଲୀ ଗାନ୍ଧିନ୍ଦା,
ମଧ୍ୟନିନ୍ଦାରୀଲୀ କ୍ରାଲାପନ୍ତିରୀଲୀ ଥିଲ୍‌ଗିଏରତି ଜୁବନୀରୀ ଗାଲିକୁରାନ୍ତବାନ୍ତିଗ-
ଜୁରବା, ତ୍ରୈଗିଲ୍‌ଲେବ୍‌ଲେଣ୍ଡା ଆସେଗ୍ରେ ସାନ୍ତିକୁରାନ୍ତର୍-ଗ୍ରେନ୍‌ଲ୍‌ଗିଜୁରି ସା-
ମ୍ଭୁତ୍‌ଶାଖାନ୍ତରୀଲୀ ହିତାର୍ତ୍ତାର୍ଗବା. ମାନ ଶାଖାଗାମିତ ଗାନ୍ଧାକ୍ରେଚାଦା, ରନ୍ଧମ
ନେଣ୍ଟିକୁରାଶ୍ରେଣୀଲୀ ମଧ୍ୟନ୍ତର୍ଗତବାସ ମନ୍ତ୍ରମେତ୍ରାରତାନ ଅରାନାରିରୀ କ୍ରାଙ୍-
ଶିରିଂ ଅର୍ତ୍ତ ଅର୍ପିବା.

შემდეგ დამსწრეთ ნენსკრას ხეობაში მომხდარი
სტიქიური მოვლენის გამომწვევე გეოლოგიურ, ჰიდ-
როგეოლოგიურ და საინჟინრო-გეოლოგიურ პროცე-
სებთან დაკავშირებით მოკლე ვიდეორეკოლი აჩვენეს.
გარდა ამისა, გამოითქვა მოსაზრება, რომ ხიდების
აგებისას აუცილებელია მდინარეების ჰიდროგეოლო-
გიური, ჰიდროლოგიური პარამეტრების, ასევე ანტ-
როპოგენური და კიდევ მთელი რიგი სხვა ფაქტორის
გათვალისწინება, რაც ზემო რაჭაში ცოტა ხნის წი-
ნათ მდინარე რიონის ადისტებამაც წარმოაჩინა.

საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტოს მო-

**ჰესები
ეართვალა
ხალხება უნდა აჯანმოს,
უცისტევაოთ მიწაგომას
კი ბოლო აოებოს!**

უნდა ითქვას, რომ როცა სხდომაზე ლაპარაკი მდგრადი ნარის კალაპოტის ზოგიერთი უბრინის გასწორებაზოგ ნებასა და გარკვეულ ნაპირსამაგრ სამუშაოთა განხორციელებას შეეხო, დარბაზში მყოფმა გეოფიზიკური ინსტიტუტის ხელმძღვანელმა შენიშვნა, რომ აბრ უბანში რამდენიმე მყინვარული წარმოშობის მდგრადი რეა, რომელთა ნაპირსამაგრი სამუშაოების ჩატარებას არანაირი აზრი არა აქვს, ვინაიდან დვარცულული მასალის გამოწანის კონცენტრის კალაპოტში მოქმედვა ადგამიანის ძალებს აღმატება. ამდენად, თავის ძროვის იქ ამ მიზნით დახარჯული ათავათასობით ლარი მართლაც რომ „წყალში გადაყრილი“ ფულია. აღნიშნავის ისიც, რომ სათანადო სეისმოლოგიური და სხვა სახეობათა სპეციალური მაღალკვალიფიციური კვლევების გარეშე მთაში დიდი მნინებლობების, მათ შორის წყალსაცავების აშენება ყოვლად დაუშვებელია. ნენსკრას რაიონში ჩატარებული ყველა სეისმოლოგიური კვლევულა მოგვიანების მინისტრის შემთხვევაში კი, მაგალითად ისეთის, როგორიც 1991 წელს რაჭაში მოხდა, როცა უზარმაზარი რღვევის სიგრძემ 80 კილომეტრი ჟევადგინა, წყალდიდობაც და დვარცულფიც რომ იტყვიან, „გვერდზე დარჩება“.

კრეტულ ადგილებში აშენება გარკვეულ ინკვესტიონ-თათვის ხელსაყრელია, მაგრამ თუკი ეს საქმე არც ქვე-ყანას არგებს, არც ადგილობრივ მოსახლეობას, მა-შინ განა ღირს საამისოდ გარჯა? ასეთი მანვიერი მიღ-გომის ნათელი მაგალითია ბოლო წლებში ასე თვა-ლის ერთ დახამსამებაში განაშენიანებული თბილი-სის ზოგიერთი უბანი, რომელიც, ფაქტობრივად, ახლა დასანგრევი და თავიდანაა ასაშენებელი, რადგან საცხოვრებლად გამოუსადეგარია, ვინაიდნან არც ჯან-მრთელობისთვის ვარგა, არც უსაფრთხოა ბევრი თვალსაზრისით... ამდენად, ხელისუფლებამ უნდა გა-ითავისოს, რომ ქვეყანაში არ შეიძლება ყველაფრის ინვესტიონის ინტერესებზე მორგება.

აკადემიკოსმა იოან თავისი უძლიერი თავისი მხრივ დასძინა, რომ ჰქონების მშენებლობასთან დაკავშირებული სეისმოლოგიური კვლევები, ისევე, როგორც ყველა სხვა დარგში, მაღალი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტებმა უნდა ჩაატარონ, რადგან ამას საბოლოო შედეგისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს. ახლანდელი პრაქტიკა კი იმაზეა ორიენტირებული, რომ საჭირო კვლევებს გაურკვეველი წარმომავლობის უცხოელები ასრულებენ, რომელთა გარჯების შედეგები სრულიად გამოუსადეგარია, შრომის

საკეთებით გასაგებია, რომ სათანადო ენერგეტიკული ბაზის გარეშე ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება შეუძლებელია. იმის გათვალისწინებით, რომ ელექტროენერგიის მიღების ყველა წყაროს შორის, საქართველოს საკმარისად მხოლოდ პიდროვესურსები აქვს, ჩვენში სხვადასხვა სიღიდის ჰესების მშენებლობას ვერსაც წაუვალთ, მაგრამ მათი განთავსების რაიონების შერჩევა და სიღიდე, პირველ ყოვლისა, სამამულო სპეციალისტების განსასაზღვრია. ამჟამად კი საქმე ისეა მოწყობილი, რომ ქვეყნისთვის ამ უმნიშვნელოვანესი საკითხის გადაწყვეტისას უფრო ის ჯგუფები აქტიურობენ, რომელთათვისაც მთავარი მამოძრავებელი იქინანსური ინტერესებია, ხოლო პიდროვესურსების მართვისა არაფერი გაეგებათ. სწორედ ამის გამოა, რომ ამასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღებისას არასწორი მიმართულებით მივდივართ, საკუთარ ქვეყანას ვდუპავთ.

ცალკე საკითხი კიდევ ისაა, რომ ლამის დამოუკიდებლობის მოპოვების დღიდან, საქართველოს სხვადასხვა მოდიფიკაციის ხელისუფლება გამუდმებით არღვევს ქვეყნის კონსტიტუციაში დადგენილ დებულებას, რომლის თანახმად სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი ყველა ობიექტი ეროვნულ საკუთრებას წარ-

მოადგენს. არადა, საღდეისოდ ქვეყნის სტრატეგიული ობიექტების 80 პროცენტი უცხოელთა ხელშია რაც ეროვნულ უსაფრთხოებას, ფაქტობრივად, ძირს უთხრის. ამას ის უზედურებაც ემატება, რომ უცხოელინვესტორს არც ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის კეთილმოწყობა, არც მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური ყოფა აინტერიგირებს.

ამდენად, აღნიშვნულია, ასევე ზოგიერთი სხვა პრობლემის გადაჭრის ერთ-ერთ ხერხად, სხდომის მონაცემთა ინცესტორობათვის მეცნიერულად გამართული კონკრეტურად დასაბუთებული უკვე მზა პროდუქტის – მშენებლობის პროექტის სახით – შეთავაზება უნდა იყოს, თანაც საკითხს: გვინდა ჰესები თუ არა? – ერთი პიროვნულად ჩინოვნიკები არ უნდა წყვეტდნენ.

ყოველიც ზემოთქმულის გათვალისწინებით, ქართველი მეცნიერები მთავრობის წინაშე აყენებენ უაღლესად ნარმომადგენლობითი, ავტორიტეტული კომისიის (ინსტიტუტის, ჯგუფის) შექმნის საკითხს, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება ამ მიმართულებით ყველა აუცილებელი მასალის სათანადო დონეზე მომზადებისთვის და მას სახელი-სუფლებო მხარდაჭერა უნდა ჰქონდეს.

კითხებისადმი საქმის მნარმოებელი კომპანიის წარმომადგენელთა მიდგომის შესახებ უამბო. შეხვედრით სას, მეუფეს უკითხავს მშენებლებისთვის, რაიმე სახის სტიქიის ან კატასტროფის – ვთქვათ, დარაცოფის მოვარდნის, მენეჯრის ჩამონზოლის, ან კარსტული მდვირის გაჩერინის შემთხვევაში, ქუთაისის მოსახლეობის უსაფრთხოების პრობლემა როგორ გადაიქრება, რაზეც პასუხად მიუღია: ქალაქის მოსახლეობას მთლიანად... ნახევარ საათში იქაურობას ერთიანად გავარიდებთო... აქედან კი იმ დასკვნის გამოტანა შეიძლება რომ როცა საქმე ჰქების მშენებლობას ეხება, აქ ლაპარაკი მარტო ნენსკრაპესის შესახებ არ არის, პრობლემა გაცილებით უფრო ვრცელია და მძიმე: მეუფესთან „ორიანის“ მიღების შემდეგ ნამარხვანპესის შენებლებს უთქვამთ – საკითხს უკეთ მოვამზადებთ და ყველაფერს მერე მოგახსენებთ, მაგრამ საექსპერტო საქმიანობის მაგივრად... მოსახლეობაში, „რიონის ხეობის გადარჩენის“ ორგანიზაცია შეუქმნიათ და სალხში პროპაგანდული მუშაობა გაუჩიალებით. ამდენად, ჯეროვნად ეს საკითხიცაა გადასაჭრელი: ჰქების უფროსების პრობლემა მარტო „ხელის აწევით“ არ უნდა წყდებოდეს.

აკადემიკოს გივი აბაშვილის განცხადებით, უკრაინა მზად არის ნერსკრას წყალდიდობის დროს დაზარალებული მოსახლეობისთვის ხის მზარეულების უმოკლეს ვადებში გამოსაგზავნად.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის **გურამ ალექსიძის** აზრით აუცილებელია პრობლემური ლაბორატორიის შექმნა, რომელიც საქართველოში არსებულ პრობლემებს კომპლექსურად შეისწავლის.

ციური კვლევების ჩატარება, წინააღმდეგ
შემთხვევაში მზად უნდა ვიყოთ ადგი-
ლობრივი კატასტროფებისათვის, ისეთე-
ბისთვის, როგორიც ახლახან ასპინძის რა-
იონში მოხდა, როცა მტკვარი-1-ის მშენებ-
ლობის პროცესში მთელმა სოფელმა... სას-
მელი წყალი დაკარგა. ასეთი მაგალითე-
ბი კი მრავლადაა... ამდენად, ზიანის მო-
ტანა როგორც დიდ, ასევე მცირე მშენებ-
ლობასაც შეუძლია. აუცილებლად გასათ-
ვალისწინებელია ასევე უმნიშვნელოვანესი კულტუ-
რული მემკვიდრეობის საკითხი. ენერგეტიკა, ცხადია
უნდა განვითარდეს, ოღონდ საამისოდ სწორი მიმარ-
თულება უნდა ავირჩიოთ.

ამის საფუძველზე შეიძლება ჰქონდეს საერთაშორისო მხარდაჭერის იმედი.

2. უკანასკრელ ხანს სვანეთის რეგიონში (კერძოდ სოფ. ჭაბურეში) განვითარებული სტიქიური მოვლენის შეფასებისას საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა აღნიშნა, რომ სახელმწიფოს „მართვებს მეტი ინვესტიციები პრევენციაში“ და „აუცილებელია ადრეული შეტყობინების სისტემის დანერგვა“. მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების ეფექტური პრევენცია, უფროველია, აუცილებელ პირობად გულისხმობს ბუნებაში მიმდინარე პროცესების მუდმივ კვალიფიციურ მონიტორინგსა და მოპოვებული მონაცემების სწორ ანალიზს. კოველივე კი, თავის მხრივ, მოითხოვს ინტელექტუალური რესურსების სწორ ორგანიზაციას, მეცნიერ-საცეციალისტებისა მაქსიმალურ ჩართულობას აღნიშნული მონიტორინგის პროცესში.

3. საქართველოს მცნივერებათა ეროვნულ აკადემიაშთან არსებული კომისიების (საქართველოს მთანეთის პრობლემათა კომისიური) შესწავლის კომისია, ბუნებრივი კატასტროფების სამცნივრო პრობლემების შემსწავლი და ეკოლოგიური უსაფრთხოების კომისია) ერთობლივი სხდომა მიესალმება ქვეყნის მეთაურის დროულ ინიციატივას და ამ წინადაღების ხორციელას მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რათა საქართველოს მცნივერებათა ეროვნული აკადემიის, როგორც ქვეყნის ხელისუფლების სამცნივრო მრჩევლის მონაცილეობით, შეიქმნას „გარემოს ეკოლოგიური მონიტორინგის ცენტრი (სააგენტო)“, რომელიც განსაზღვრულ ვადაში შეიმუშავებს გარემოზე მუდმივი დაკვირვების კონცენტრიას და მის საფუძველზე უზრუნველყოფს მთელი ქვეყნის მასშტაბით მონაცემთა მოპოვებისა და დამუშავების ერთიანი ეფექტური სისტემის შექმნას.

4. სხდომა აღნიშნავს, რომ ამ პრობლემათა თვალსაზრისით კორექტურებს საჭიროებს საქართველოს კანონი „მაღალმთაიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“, რომელშიც სასურველია არსებობდეს ნორმა ქვეყნის ამ ზონის ეკოლოგიური უსაფრთხოების შესახებ (თუნდაც წინამორბედი კანონის მოთხოვნის სახით: „ი (ე) თვითმყოფადი ლანდშაფტებისა და ეკოსისტემების შენარჩუნება და მავნე ზემოქმედებისგან დაცვა“). ასევე კორექტურებს მოითხოვს სახელმწიფო პროგრამა „საქართველოს ბუნებრივი კატასტროფების რისკის შემცირების სტრატეგია და სამოქმედო პროგრამა“.

5. სხდომა აუცილებლად მიიჩნევს, რომ განსაკუთრებული ზედამხედველობა დაუწესდეს ისეთ მეგაპროექტებს, რომლებიც ბუნებრივი კატაკლიზმების გაზრდილ საფრთხეს შეიცავენ. ამავე დროს, მკეთრად უნდა გაიზარდოს სამართლებრივი პასუხისმგებლობა იმ პირთა მიმართ, ვინც ასეთი პროექტების გეოლოგიურ თუ ეკოლოგიურ დასკვნას გასცემს.

საქართველოს მეცნიერებათა
ეროვნული აკადემიის კრძალაში
გაერთიანებული სედროს
ნიცადადებები საქართველოს
ხალისაფლაკას

თითოებს ნიავს მოჰყვაო, ოდნავ სევდად-
ნარევი, ტკბობის შემცველი და შემგრძნე-
ბი, მელიზმებით საგვე ხმა, რომელშიც ჩე-
მი ქვეყნის, ჩემი ხალხის სულიერი ამონახი-
ლი ისმოდა და ისმის. იგი ვიოლონჩელივით
რბილი, ხავერდოვანი და სრულიად განს-
ხვავებული ტემპრის კილოთი, ნატიფი ფან-
ტაზით და დაუკეტებლი იმპროვიზაციუ-
ლი გატაცებით ძერწავდა ქართული ხალ-
სური სიმღერების ნარ-ნაირ ორავანტებსა
და არშიებს, რაც წარმოდგენაში შესანიშ-
ნავ ქართულ ხუროთმოძღვრულ შედევრებს
და დიდებულ ტერესკებს მართებდა. ესეთი
შთანაბჭებლება მრჩებოდა, გეორგიება მისი
სიმღერა საუკუნეების სიღრმიდან ისმოდა
და საქართველოს მარადიული სულა ახმი-
ანებდა. საკვირველი სიფაქიშით და სილა-
მაზით ესიყვარულებოდა და ეალერსებო-
და თითოეულ ბეგრას და ინტონაციას. ამ
განწყობილებას ბადებდა ის უბადლო კე-
თილშობილება, შინაგანი სიწმინდე და სის-
პეტაკე, ის უზომო ადამიანური სითბო და
სიდარბასისლე, რომელშიც აშკარად მოჩან-
და მომღერლის შესრულების დახვეწილი,
რაფინირებული და აკადემიური სტილი.
ტუჩები ოდნავ გვერდზე გაეწია, მისი სიმ-
ღერის გაგონებაზე თვალნინ კახური ვაზის
დაგრეხილი ლერწი წარმომიდაგა, რომელიც
თავისი ხმით რაღაც წარმოუდგენელ „გრე-
ხილებს“ გამოსცემდა და ბეგრათა გირლი-
ანდებს წნავდა. მასში ჭეშმარიტად ჩვენი
ეროვნული კოლორიტი, დაუშრეტელი ფან-
ტაზია, ქართული მიწის სულიელი და გლეხი
კაცის გულიდან ამონაკვენესი იგრძნობოდა.
ძალიან შემეხმა და შემძრა მისმა შთამაგო-
ნებელმა სიმღერობი, ამ უცნაურ ხმას ზღაპ-
რულ საყიდეობის გადაცვადი. სცენაზე იდგა
თავისებური მიხედვის მიმოხვერით გამორჩეუ-
ლი, ულვაშებდამშვერცული, მოსხლეებილი
ქართული კაცი, რომლის ხმელ-ხმელი სა-
ხე ვაყვაცურ სიმტკიცესა და უტეხობას გა-
მოხატავდა. მის ჯილა წარმებასა და სხივამ-
დგარ ფიქრიან თვალებში სულ სხვაგვარი
სიკეთისა და სიყვარულის შუქი ციმციმებდა.
მომღერლის გარეგნობას შინაგანი კულტუ-
რა, ზრდილობა და რაინდობა უფრო მეტ
პენსა და ლაზათს სძენდა. ამ მწყაზარ ხმას
სიტყვებიც მწყაზარი ახლდა: „ხოხბის ყელი-
ვით ლამაზი, ქალი გადმოდგა მთაზედა...“

თული სიმღერის უბადლო შემსრულებელი განკუთხების მიზანით მას ახლახან 90 წელი შეუსრულდა.

1928 წელს დაიბადა ჰამლეტი გონაშვილი სიღნაღმის რაიონის ულამაზეს სოფელ ანაგაში. მამამისი – დიმიტრი გონაშვილი, წარმომავლობით სოფელ მირზაანიდან, ანაგაში ცოლეულის მამულში ჩასახლებულა და აქვე საშუალო სკოლაში ქართულ ენსა და ლიტერატურას ასწავლიდა. დედა – მარგო კაცელაშვილი საბავშვო ბალის აღმზრდელი გახსნდათ. გასაკვირი რამ თითქმის დაბადებიდანვე დაიწყო: ჰამლეტი ერთი თვისა ყოფილა, როცა აკვანში მწოლიარე, დედის ნამდერ „იავნანას“ ღუღუნით პასუხობდა. ქალბატონი მარგო ხშირად მღეროდა შინაურულ გარემოში. უფრო „ირემზ მთასა მყვირალოს“ მღერა უყვარდა თურმე. იმის რქებიც კი ჰქონიათ სახლში. გონაშვილების ოჯახსა და სანათესაოში თითქმის ცველა სიმღერით იყო გატაცებული. რასაკვირველია, ასეთ გარემოში გაზრდილ პატარა ბიჭის სიმღერისადმი განსაკუთრებული ინტერესი ექნებოდა. ამ მხრივ იგი ყველასაგან გამოირჩეოდა – ბუნების წიაღში გაგონილ ნებისმიერ ხმაურს და ბეგრას მუსიკას უკავშირებდა, ექებდა და პოულობდა კიდეც. საათობით შეეძლო ესმინა ჩიტების გალობისთვის, ტყის შრიალისთვის, ალაზნის დუდუნისთვის...

ერთ ასეთ უცნაურ ამბავს დანამდვილე
ბით ყებიან ანაგელები: ტყეში ფიჩხის მო-
საგროვებლად წასულ ჰაძლეტს და დედა-
მისს შემოაღამდათ, დათოვლილ ტყეში გზა
ვეღარ გაიკვლიეს. ამასობაში მგლები და
ტურქბიტი გამოჩნდნენ. მათი შემზარავი ყმუ-
ილი თანდათან ახლოვდებოდა. პატარა
ბავშვს რა უნდა გაეკეთებინა, მისი მხსნე-
ლი სიძლერა გამოდგა, პამლეტმა თავისიდა-
უნებურად რაღაც მელოდია წამოიწყო. მოხ-
და საოცრება — მგლების და ტურქების ყმუ-
ილი თანდათან შეწყდა და დედა-შვილი უვ-
ნებლად გამოვიდა სამშვიდობოს... ამის
შემდევ მოდი და ნუ იორნმუნებ დიდი შო-
თას სიტყვებს: „რა ესმოდის მლერა ყმისა,
სმენად მხეცნი მოვიდიან...“

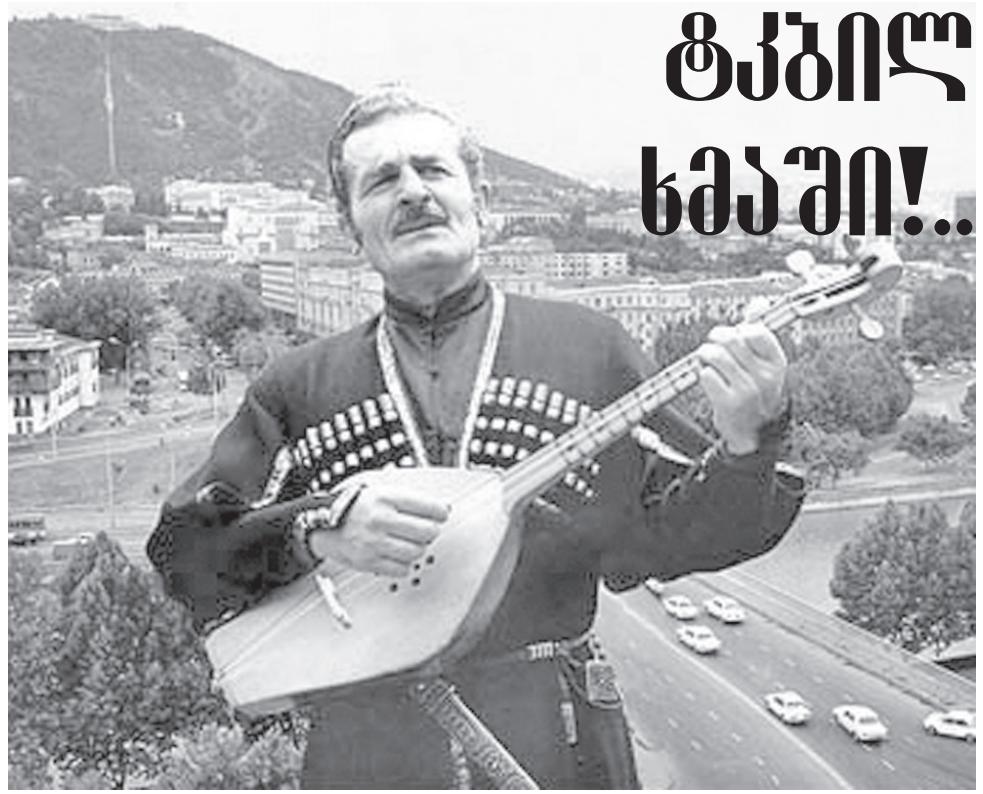
მამის სამსახურებრივი მოვალეობის გამო გონაშვილების ოჯახს რამდენიმე წლით ქალაქ ცხინვალში მოუწია ცხოვრება, შემდგომ კი ისევ მშობლიურ ანაგაში დაბრუნებულან.

ცი ვარ”, „წინწყარო”, „დაიგვიანეს”, „ჭონა”, „ზამთარი”, „შენ ბიჭო ანაგურელო”, „ურ-მული”, „ოროველა”, „გაფრინდი შვაო მერ-ცხალო”, „კახური მრავალფამიერი”, „კალოს-პირული”, „გარე კახური საჭიდაო”, „ჩელა”, „გუშინ შვიდნი გურჯანელნი”, „ცანგალა და გოგონა”, „თუ ასე ტურფა იყავი” და უამ-რავი სხვა შეგიძლიათ მოისმინოთ ნებისმი-ერ დროს, დატკბეთ და მიიღოთ უდიდესი სიამოვნება.

დამიჯვერეთ! პამლეტ გონაშვილის სიმღერის მოსმენის შემდეგ თქვენ უფრო ჰყაუნური, კაცობრივყარე, კეთილშობილი, მიმტევებელი, სულიერად მდიდარი და ამაღლებული შეიქნებით. ასეთი ზეციური და მაგიური ძალა აქვს დალოცვილ ქართულ სიმღერას.

„ამერიკაში ჩემი მესამე სიმტონია უნდა შესრულებულიყო. მე და ჯანსულ კახიძემ ამერიკელი მომღერალი შევარჩიეთ, მას სვა-

მართლაც რა ძალაა ჰამლეტი გონიერილი

კვესელავად ჰპამლეტის ურჩია, სიძლერისთვის მიეცედა. და აი, 1953 წელს იგი საქართველოს სიძლერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის სოლისტი ხდება, სადაც 1969 წლამდე მოღვაწეობდა.

უტყუუარი გახლავთ მოსაზრება იმის შე-
სახებ, რომ ხალხური შემოქმედება, ხალხუ-
რი სიმღერა ყველაზე მდიდარი, მრავალფე-
როვანი, ხალასი, ლალი და ბუნებრივი მო-
ლენაა თავისი მნიშვნელობით და არსით.
სწორედ ამიტომაა იგი ახლობელი და სა-
ინტერესო ყველასათვის. ადამიანის გუნება-
განწყობილება პირდაპირაა დაკავშირებუ-
ლი ხალხური სიმღერის ხასიათთან, მის მე-
ლოდიურობასა და მუსიკალურ წყობასთან.
ის ხან ნაკადულივით მოღუდუნებს და მო-
ნარჩნარებს, ხან კი არაგვივით მძაფრად მო-
ჩენებს და მოძექუარებს.

„ქართული სიძლეობრა არა ძარტო ჰალა-
მოსავით ეცხება ადამიანის სულა და გულს,
არამედ აჯანსაღებს კიდევ“, – ამბობდა გერ-
მანენი ერეზისონი ჰერცოგინიდი.

1969 წლიდან პამლეტი ანსამბლს „რუს-
თავში“ იწყებს მოღვაწეობას, რომელიც შე-
სანიშნავმა ლოტბარმა და მუსიკოსმა ანზორ
ერქომაიშვილმა ჩამოაყალიბა. სწორედ ამ
ანსამბლში იპოვა მან თავისი ადგილი. ან-
სამბლის რეპერტუარი თითქმის მასზე იყო
ან ყობილი. ერთნაირი წარმატებით ასრუ-
ლებდა როგორც ქართლ-კახურ, ისე მეგ-
რულ და აფხაზურ სიძლეებს, იმერულ, მეგ-
რულ, გურულ საგალობლებს (მთქმელის
პარტიას), ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარ-
მოებებს.

ნარსულში არაერთი ხალხური სიმღე-

ରିଲ୍ ଦ୍ରନ୍ ପୁନଃବାଲ୍ଲେ ଶ୍ଵେତଶ୍ରୀଲ୍ଲେଖ୍ୟାଲୀ ଷ୍ପୁଣ୍ଡିଳା
କାରତ୍ତ୍ଵେଲ୍ଲେବ୍ସ, ତୁମ୍ଭା ମାତ୍ରେ ଥିବାଲ୍ଲାଙ୍ଗ ଓ ଉତ୍ତା
ରାମ, ସିଂହ ଗାଢମ୍ଭେମିତ ତୁ ବିଜ୍ଞିତ. ତାମ୍ଭେଲ୍ଲିରେ
ମେହର ନାମଲ୍ଲାରୋ: „ହିକୁର୍ରୁଲ୍ଲା“, „ଦେରି ପା-“

ამ „უცნაურ“ კაცს დაქორნი ინებაც უცნაური ჰქონია. მისი მომავალი მეუღლება ქალბატონი ლამარა ცინცაბაძე ბიძასთან ცხოვრობდა და პამლეტიც სწორედ მასთან მიკიდა ხელის სათხოვნელად. „უცნაურობაც“ სწორედ იქ მოხდა. ხელოვნებაზე აქტიურ სჯა-ბასში გართულ პამლეტს მთლად დაავინაყდა თუ რისთვის იყო მისული. საცოლის ბიძას იგი ჩვეულებრივი სტუმარი ეგონა. ლამარას ველარ მოუტმენია და უთქვავს: – ბიძია, პამლეტი ჩემი ხელის სათხოვნელად მოვიდათ! – კი, მართალია, მართალი! – მოვანებით „გახსენებია“ მომლერალს.

მინდა, გავიხსენო რამდენიმე მომენტი

ჩევნი მრავალწლიანი „კაბური“ მეგობრობიდან: რესპუბლიკური ოლიმპიადისთვის კომპოზიტორ სანდრო მირიანაშვილთან მის ორ რომანსს ვამზადებდი, უცებ ჰამლეტი გვეწვია. საუბრისას გაირკვა, რომ მას კლასიკური მომღერლობა სურდა. თუ არ ვცდები, ადრე კონსერვატორიაშიც აბარებდა. ამან ჩევნი გაკარგვება გამოიწვია. ვუთხარით, რომ მას ბუნებრივი რბილი, ულამაზე-სი ყელისმიერი ხმა, კველასგან განსხვავებული და გამოირჩეული ტემბრი ჰქონდა, რაც ზედგამოწრილი იყო ხალხური სიმღერის-თვის (მაშინ ის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის სოლისტი იყო). მოგვიანებით იგი ანსამბლ „რუსთავეში“ დაკვიდრდა (აქევდიდი მაღლობა ანზორ ერქომაძიშვილს, რომ ჰამლეტს ფრანგ ასახურები მისცა ნიჭის წარმოსაჩენას, თორემ უამრავი ტალანტი გვინახავს უპატრონოდ მივიწყებული და დაკარგული)...

1976 თუ 77 წელი იქნებოდა. ვაკეში, ყიფუ-
შძის ქუჩაზე, ერთ-ერთ ოჯახში მეგობრები
წვეულებისთვის ვიკრიბებოდნენ. იქვე, ამ
ქუჩაზე მცხოვრები ჰამლუტი შემომხვდა. ამ
მომენტს როგორი გავუშვებდი ხელიდან. ვთხოვა, რომ ჩემთან ერთად იმისთვის კი
დამთანხმდა. სუფრა მე მიმყავდა. ქართუ-
ლი მინის და ნიჭიერების საბუღარენელოს
ჰამლუტი სიტყვით გამოიხმაურა. გატაცე-
ბით საუბრობდა ჩვენს წარსულზე, დიდ მა-
ტულიშვილებზე. არა და აღარ დაამთავრა.
ალბათ, ეს დიდხანს გაგრძელდებოდა, რომ
არ წამომეტყო. „შენ ბაჭო ანგურელი“. იგი
იძულებული შეიქნა, საუბარი შეეწყიტა და
სიმღერისთვის ეპასუბა და აი, გაისმა კიდევ
ერთხელ მისი საოცარი ხმა. თანამერინახე-
ებიც წამოგვევლნენ ბანებით. ამას სხვა
სიმღერებიც მოჰყევა. ჩვენებურმა სუფრამ,
როგორც ყოველთვის, დიდებულად ჩაიარა. ეს
იყო განუმეორებელი სიმღერის და
ფრთიანი სიტყვის ზეობა...

ஒளி 1955 மேல், 57 மூலிஸ் அவர்கள் திருமதி குழந்தை மற்றும் சிறுவன் போன்றவர்கள் வெளியேற்றப்பட்டன. மீண்டும் குழந்தை மற்றும் சிறுவன் போன்றவர்கள் வெளியேற்றப்பட்டன.

და განვიტორებული ხდა პრინციპით. დაკურალულია დიდუბის მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში. თა თოის ჩიმის უფროს მეომბარს, ური-

და დღეს იქნა უცხოური იეგვიანაში, კინ თვის სააფეკტობრები პამლეკები გრძნაშვილის, აქე-
დან ხმამაღლა მინდა, გადავგახახო: ვიდრე იარ-
სებებს მისთვის საფულარი საქართველო, მა-
ნაა იარსებებს ჰპამლეკები გრძნაშვილის სახელიც;
რომელიც მის შთამომავლებს და მომავალ
თაობებს მისაბად მაგალი-
ოა წარმოადა

თად ს აღმურნებო...
გელა
ქოქიაშვილი,
საქართველოს კულტურის
დამსახურებული შემაკა,
ვანო სარაჯიშვილის
ფონდის ვიცე-პრეზიდენტი.

სტალინის მმართველობის ბოლო
წლებში ხელმძღვანელთა ვიწრო წრეში შე-
დიოდნენ მალენკოვი, ბულგარინი, ხრუშჩო-
ვი და ბერია. სტალინი ყოველმხრივ
უწყობდა ხელს მათ შორის მეტოქეობის
გაღვივებას.

1951 წელს ბერია შერისხეს. სტალინმა პრძანა ბერიას დედის ბინაში დაედგათ მისაყურადებელი მოწყობილობა. შინაგანი კომისის გენერალ-ლეიტენანტი, სსრკ უშიშროების ორგანოების ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, ლევ ტრიოცკისა და სხვა-

თა მკვლელობის ორგანიზატორი პავლე სუდოკალატოვი მოგონებათა წიგნში „სპეციალურაციები, ლუბიანვა და კრემლი 1930-1950 წლებში“ გვაცნობს თავის მოსაზრებას: „სტალინმა ასე განსაზღვრა – არც ბერია, არც მისი ცოლი თავს რა-იმე ანტისტალინური გამოთქმის უფლებას არ მისცემენ, მაგრამ თბილისში მცხოვრებ მის დედას მართას სწორედაც შეეძლო, თანაგრძნობის სიტყვები ეთქვა დევნილი მეგრელი ნაციონალისტების მისამართა სტალინმა „მეგრელთა საქართველოს ბერიას მოსაცილებლად წამოიწყო. საქართველოს უშიშროების მინისტრი ნ. რუხაძე, სსრკ სუკის საგამოძიებო ნაწილის უფროსის რიუმინის დახმარებით, რომელსაც ცუდი სახელი ჰქონდა, მაკომპრომეტირებელ მასალებს აგრძელდა ბერიასა და მის გარემოცვაზე. თავდაპირველად იყო ყოველდღიური თვალთვალი ბერიას ქართველი ნათესავების მიმართ“.

ასე დაიწყო საქართველოს ხელისუფალების წერძნება, სადაც უხადა იყვნენ ბერიას მიერ ხელდასხმულნი, ოლონდ ჯერ მექრთამეობის ბრალდებით, შემდეგ ეს კამპანია შეგრელების საბჭოთა კავშირიდან გამოყოფის(?) მიზნით შეთქმულების ბრალდებაში გადაიზარდა. სტალინი ამაზე წავიდა, რათა ბერიასთვის საქართველოში გავლენის საფუძველი მოესპონ, — დაასკვნის სუდოპლატოვი.

ბერიას ვაჟი სერგო გეგეტყორი (ბერია) მნერალ რაულ ჩილაჩავასთან ინტერვიუში იხსენებს, რომ უკანასკნელ პერიოდში სტალინსა და ბერიას ურთიერთობაში ბზარი გაჩნდა. იოსებ ბესარიონის ძემ გადაწყვიტა რუსული შოვინისტური დაჯგუფებისთვის მსსვერპლად შეეწირა ლავრენტი. მხოლოდ სულელი ვერ მიხვდებოდა ვის წინააღმდეგაც იყო მიმართული ბინძური „მეგრელთა საქამა“, რომელსაც აქტიურად წარმართავდა სსრკ სახელმწიფო უშიშროების მინისტრი ს.დ. იგნატიევი. ნათელი იყო, რომ „საქმეს“ სანქცია მისცა უშუალოდ სტალინმა.

სერგო ბერია წიგნში „მამაჩემი ლავ-რენტი ბერია“ (1994 წ.) წერს, მეგრელთა საქმე, როგორც სიკედილამდე ცოტა ხნით ადრე ალიარა ხრუშჩოვმა, მამაჩემის წინააღმდეგ იყო მიმართული. მართალია ნიკიტა სერგის ძე მის ორგანიზებაში ერთადერთ ადამიანს – სტალინს ადანაშაულებდა, მაგრამ ეს ასე არ არის. პარტიული ზედა ფენა, ბუნებრივია, ხრუშჩოვის ჩათვლით, ცდილობდა, ამჯერად ბერია მოეცილებინა სტალინის ხელით. ვარაუდობდნენ, რომ მასობრივი რეპრესიები საქართველოში მოახდენდა მამაჩემის დისკრედიტაციას, რის შემდეგაც ბუნებრივია, შესაძლებელი გახდებოდა მისი „მოცილება“.

სრუშაზოვი თავის მოგონებებში აღიარებს, ჩემი ეჭვი, რომ სტალინს ეშინოდა ბერიასი, დადასტურდა, როცა სტალინმა „მეგრელთა საქმე“ შექმნა, რათა მოეცილებინათ ბერია, რომელიც თავადაც მიაგრძლი იყო...

ცნობილია, ბოლო წლებში ეჭვიანობა
განსაკუთრებით მოეძალა დაძაბუნებულ
ბელადს. ავად შემოსწყრა ათწლეულო-
ბით ნაშასხურებ ვაჩქსლავ მოლოტოვსა
და ანასტას მიქოიანს. როგორც ჩანს,
ლავრენტი ბერიაც სამიზნეზე ჰყავდა
დასმული. სკოპ ცკი-ის 1953 წლის ივლი-
სის ცნობილ პლენუმზე ა. მიქოიანმა გა-
ნაცხადა, სტალინი ბოლო დროს არ ენ-
დობოდა ბერიას, ბერია იძულებული
იყო, მისთვის უკანასკნელ ცკი-ის პრეზი-
დიუმის სხდომაზე ეღიარებინა, სტალინი
აღარ მენდობოდა, „მეგრელთა საქმე“
იმიტომ შეიქმნა, რომ მის საფუძველზე
მე დავეპატიმრებინე, მაგრამ ვერ მოას-
წრო საქმის ბოლომდე მიყვანაო.

ზოგიერთი მოწმე მიანიშნებს, რომ
სტალინს ჯერ კიდევ 1950 წლის გა-
ზაფხულიდან პეტრი ჩაფიქრებული პე-

კირტავა საინტერესო ცნობას გვაწვდის.
1951 წლის სექტემბრის პირველ

696).

ჩემი აზრით, აკაკი მგელაძისა და სერ-
გოვანის მიერ უკავშირო და უძლიერი არ იყო.

ଘର ଦେରିବାକୁ ନାମାମ୍ବଳତା ଶୈଖର୍ଣ୍ଣରୀପା ଯୁଗେଲା-
ଫ୍ରେରସ ନାଟେଲ୍ସ ତୈଫ୍଱ିବ୍ସ: ସତ୍ୟାଲିନିମା ତାଵାଦ୍ୟ-
ଶ୍ରେମନ୍ଦିନିମା ମିଳ ଯୁଗରାମଦ୍ୟ ମିଳସୁଲ୍ଲି ଚନ୍ଦରାପା -
ଧାରାତ୍ମାଲିଗ୍ରାମ ତ୍ରୁଟିକାମଦ୍ୟରୀବାଦ, "ନାମଦ୍ୟଗୀଲ୍-
ଶ୍ରୁତ୍ୟୁତ୍ସାହାଗିତ" ପିମ୍ପ ମନ୍ଦିରପାଦିଲ୍ଲି ପ୍ରକାଶିତ
ପରେଥିଲିଗୁମିଳି ବ୍ୟେକରି ଏବଂ ରାଗି ରାଗିମ୍ଭେ ଉତ୍ସାହ
ଅମ୍ବା ଏବଂ ମନ୍ଦିରପାଦିଲ୍ଲି, ଅଳ୍ପବାଦ ଏବଂ ରାଜମ୍ଭୁନ୍ଦରାପା

რომ ცნობა, როგორც მაშინ იტყოდნენ;

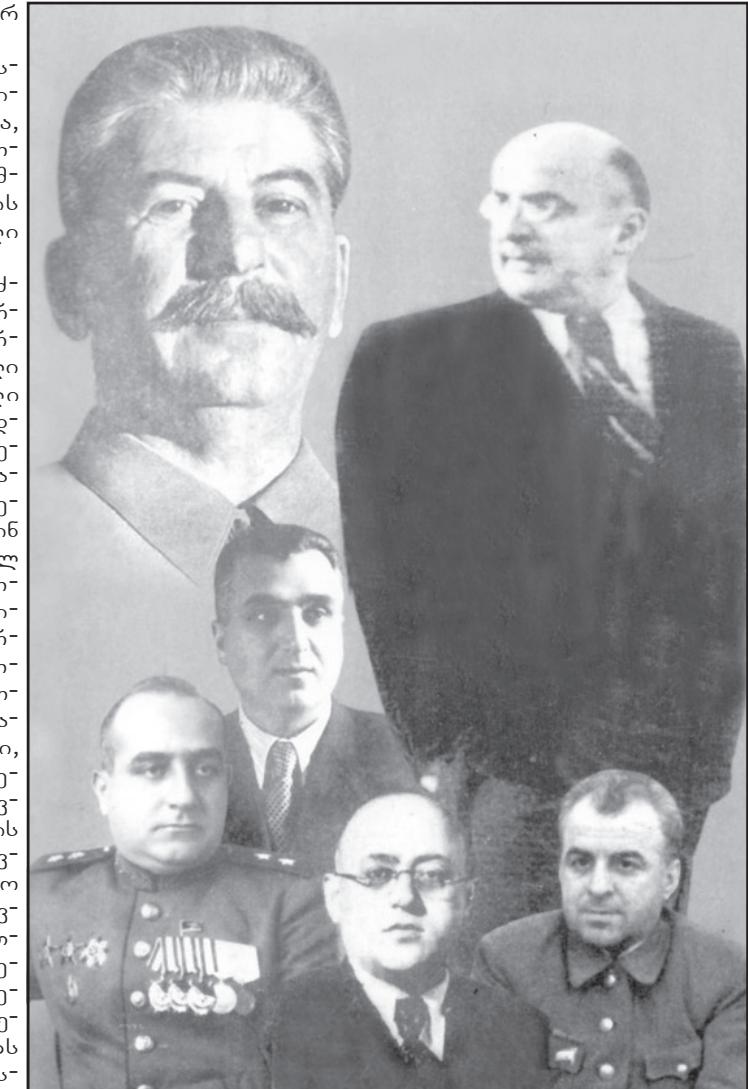
ՀԱՅԱ ՏԵՇԱԾՈՒՅԹԻ ԱՆՑՈՒՅՆՈՒԹ

ანუ რა დანაშაულებებისთვის დახვრიტეს ლ.პ. ჰერია?

„სინამდვილეს არ
შეესაბამებოდა“.

1951 წლის აგვისტოში სტალინი დიდი კანცი ისკვენებდა, იქიდან წყალტუბორზე გადავიდა, რამდენიმე აბაზანის შემდეგ კი – ახალი ათონის აგარაკზე.

აშვარად იგრძნებოდა, რომ ბორჯომიდან იგი ერთობება განრისას ხებული და შეშფოთებული დაბრუნდა. დანამდებილებით იქმა ძროვია (უშუალო წყალოვები არ არსებობს), მაგრამ მაშინ გავრცელებულ სმებზე დაყრდნობა პირ შეგვიძლია ვა ვარაუდოთ: ბორჯომში მისი მონახულებისას ყრმობის მეგობრებმა (ვასო ეგნატაშვილი, გიორგი ელისაბერ დაშვილი...) შესჩივალეს, რომ კადრების საკითხში აღმოსავალეთ საქართველო იჩიანგრებოდა დასავლეთთან (განსაკუთრებით, სამეგრელოსთან) შედარებით, რომ საქართველოში მძლავრობას კუთხულობა, თვისტორია მცაარველობა, მექრთამეობა და

ქრთამს 10 ათას მანეთს ითხოვენ, საერთოდ მექრთამაგობა ჰყავისო. ვლასიც ეს სტალინისთვის მოუხსენებია.

და აი, ახალ ათონში ჩასული სტალინი
ბაღში სეირნობისას, „მოლუშული, მრა-
ლად, გაუცხოებულად, ისე რომ მის ხმა-
ში ლითონშია გაიკლერა“, აკაკი მგელა-
ძის აღნიშვა:

ସେ ପରିବାରରେ:
„ଆମିଲ୍ଦେବ, ଶାକ୍ତାରତ୍ୱେଳମାଣି ଗାୟତ୍ରୀଏହୁ-
ଶୁଣିଲା ମେଘରତାମେଗପା, ବାଠିନିଲେ କୁର୍ରଦୂରପା,
ଶବ୍ଦିଲାଲିଲିକୁରି ସାକ୍ଷ୍ଯତର୍ଗ୍ରହିଲେ ଧାତୁଅପ୍ରେ-
ଦା. ଏହି ଶବ୍ଦର୍ଜାଗମମିଳି ଶ୍ଵେତିପ୍ରୟୁଷେ. ରାତ୍ରିମା ଆମିଲେ
ଶ୍ଵେତାଶ୍ଚବ ଆରି ମନ୍ଦଗାତଶ୍ଵେତଶ୍ଵେତଶ୍ଵେତଶ୍ଵେତଶ୍ଵେତଶ୍ଵେତ
ଆରିତ ଉୟେନ୍ତିରାଲ୍ଲୁରି କରମିତ୍ରେତି ଦା ଆରିତ
ମତାପରିନବା? ରାତ୍ରିଦା କରମ୍ଭୁନିଲିଲିକୁରି କେଇଦା-
କେନ୍ଦ୍ର, ରାମି କୁରି ମୁଖୀମ୍ଭେଦିଲା, ମୁଖସାଙ୍ଗସଂପଦାତା
ନିନାନାଲମ୍ଭଦେଇ ଗାରାଦାମକ୍ରିୟ ଫରମନ୍ତାଲାସ ଆର
ଏଣ୍ଟିରା, ଇଲିନି ମାସ ଲାଲାର ଗ୍ରନ୍ଥଦୂରିବାନ. ମନରା-
ଲ୍ଲୁର ନିରମ୍ଭେଦିଶ୍ଚ ପ୍ରମାଣେଲାଗବାରି ନିରମନଦ-
ଗନ୍ଧା ଧାକାରଗଲୁ, ରା, ପ୍ରେଲାଭ୍ୟୋରି ନେବାଲାଦାର-

დაბადების თარიღი: 1918 წლის 25 აგვისტო, სახელი – გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის პირმშო. ამ გაზეთის პირველი ნომრის გამოსვლიდან ზუსტად ერთი თვის თავზე, 1918 წლის 25 აგვისტოს, სპორტული ორგანიზაციების – „სოკოლისა“ და „ამირანის“ გაერთიანების საფუძველზე, გიორგი ნიკოლაძის წინადადებით, დაარსდა „ქართული ტანკარჯი-შობის საზოგადოება „შევარდენი“. საქართველოში სწორედ იმ წელს ბრუნდება გიორგი ნიკოლაძე და აქტიურად ერთვება სპორტულ ცხოვრებაში.

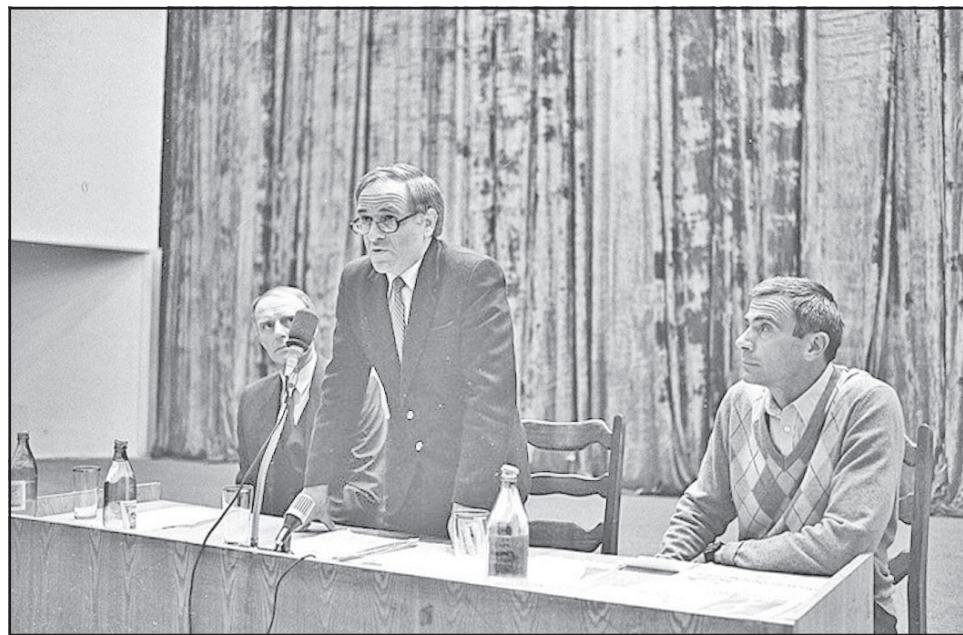
გაზიერმა იმთავითვე დაისახა მიზნად
საქართველოს ეროვნულ სპექტრში
სპორტის მხარდაჭერა. მე ეს ნათლად
დავინახე, როცა თსუ-ში ჟურნალისტი-
კის კათედრაზე პირველმა დავიცავი
დიპლომი თემაზე: „სპორტი ქართულ
პრესში“.

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ კასა „კვალდაკვალ გაჩნდა ზემოსხენებული“, „შევარდენის“ სახელდების პირველი ქართული უურნალი და სხვა სპორტული გამოცემები, 1934 წელს კი მყითხველმა „ლელოს“ წინამორბედი პირველი სპორტულ გაზეთიც მიიღო, რომელთან ერთად „საქართველოს რესპუბლიკის“ სპორტულ ტრადიციებს უკვე „კომუნისტი“ განაგრძობდა. ასე იყო ათწლეულების განმავლობაში და ასევე დღესაც, როცა გაზეთმა კვლავ დაიბრუნა პირვანდელი სახელი.

კომუნისტურ ეპოქაში მოწმე ვიყა-
ვით საგაზიეთო ჯისურებთან, დილაად-
რიანად რიგში მდგარი ადამიანები გამ-
ყიდველს როგორ უმეორებდნენ ლამის
გაზეპირებულ ფრაზას: „ლელო“ – „კო-
მუნისტი!“. „კომუნისტი“ – „ლელო!“. ისცე-
ფაქტია, რომ „კომუნისტის“ კითხვას ყვე-
ლა ბოლო გვერდიდან, ანუ სპორტით
იწყებდა. ასეთი იყო ტრადიცია.

უნდა ითქვას, რომ „ლელო“ და „კომუნისტი“ ერთიანობაში სრულად აკმა-ყოფილებდა სპორტის მოვარულობით მრავალმხრივ ინტერესს. პარტიულ გაზეთს მკითხველ-მყიდველი, უპირველესად, სწორედ სპორტის სიკარულით ეტანებოდა. რესპუბლიკის ლიდერ პარტიულ გაზეთს, რა თქმა უნდა, არ გამნელებია სპორტის ხარჯზე კიდევ უფრო მეტი მკითხველი შეეძინა. მაშინ „ლელოს“ ბეჭდვის შეზღუდული გრაფიკი

„საქართველოს რესკუპტაციაში“ სკრიტის 100 ცლისა

დაუწესდა. „კომუნისტი“ სტამბაში რამ-
დენიმე საათით გვიან იგზავნებოდა და
მყითხველისთვის ახალი ამბების სრუ-
ლად მინოდების შესაძლებლობა გარან-
ტირებული იყო. სწორედ „ლელო“ და
„კომუნისტი“ იქცა თანამედროვე ქარ-
თული სპორტის მემატიანედ. ამ გაზე-
თების პრიზებზე პოპულარული საერ-
თაშორისო შეჯიბრებებიც იმართებო-
და საქართველოში.

ერთგვარი კონკურენციის მიუხედავად, ამ ორ გაზიეთს შესანიშნავი კოლეგიალური ურთიერთობა ჰქონდა ერთმანეთთან. პროფესიონალიზმი მაშინაც ჯეროვნად ფასდებოდა და „კომუნისტში“ თუ ვაკანტური გახდებოდა სპორტის მიმომხსილველის ადგილი, ახალი კადრი აუცილებლად „ლელოდან“ გადაჰყავდათ. სხვათა შორის, სტამბის მუშაკებზეც იგივე ითქმის.

1989 წლის ზაფხულში, სპორტის და-

ლობრივ მაინც გაკავშირის დაშლაში გზა იყო გუყოყმანოდ დაგვა ითხმობიანი წერტილი „ლელოში“ გადასახლება — „საჭიროა თუ არ ჩემპიონატი ფეხბუნორეგისტრაციაში აღმოჩენა ერთველობის ჩამო

ქართული სპორტის ისტორიაში ეროვნული აღტაცების სიმბოლოდ რჩება 2004 წელს ათენის ოლიმპიადაზე გაზეოთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ფურნალისტ ვაჟა დანელიას ცრემლნარევი ემოცია, რაც მან გამოხატა, როცა დამოუკიდებელი საქართველოს სახელით ზურაბ ზვიაძეაური გახდა პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი. მაშინ ეს ამაღლელვებელი ეპიზოდი მთელმა მსოფლიომ იხილა პირდაპირ ეთერში...
მინდა, ვისარგებლო შემთხვევით და საუკუნოვან გაზეოს, მის თითოეულ თანამშრომელს მივულოცო ეს დღესასწაული და ამარჯვები უსარტვა.

ତାରଣ୍ୟ ପାହିରିଲୁକୁ,
ସାହୀରତତ୍ତ୍ଵଗ୍ରହଣେ ଡାମ୍ଭାବୁର୍ଜେବୁଲ୍ଲି
ସୁରନାଲ୍ଲିଙ୍କୁ,
ସାହୀରତତ୍ତ୍ଵଗ୍ରହଣେ ପେଟରଙ୍ଗିଲ୍ଲି
ଡାମ୍ଭାବୁର୍ଜେବୁଲ୍ଲି ମନ୍ଦଗାଢ଼ି-
ତ୍ୟଥି: ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଡାମ୍ଭାବୁର୍ଜେବୁଲ୍ଲି ପୁରୀ-
ଅଳୋକ ତେଣୁଗିଠ ଗାନ୍ଧିରିଲ୍ଲାଙ୍କ; ପର୍ଯ୍ୟଥି-
ରିକାନ୍ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟାକାଶ ପାରିପ୍ରକଟିନ୍ଦି) ଏବଂ
ଆନ୍ଦୋଦୀ. 1989 ମ.

არასღრმოს ჩამორჩენია ცხოვრების ფარხულს

1987 წელს გაზიეთ „ლელოდან“ „კომუნისტის“ რედაქტორაში გადაცედი სამუშაოდ. პრესასთან თანაგშრომლობის უკვე საქმაო გამოცდილება მქონდა. ეს ის პერიოდია, როცა საქართველოში განხალების სიინგ დაბერია და ქვეყანაში პოლიტიკურ-ეკონომიკური ცვლილებები დაიწყო. გარდაქმნების ს პოლიტიკა სპორტსაც შექმნო, თანაც ისე, რომ დამოუკიდებლობის გზაზე მდგარ საქართველოს მძღლავრი ბიძგი მისცა. ჩვენთან სწორედ ამ დროს იქმნებოდა დამოუკიდებელი სპორტული ორგანიზაციები. წინა პლანზე ეროვნული ლიგი მომზიური კომიტეტისა და ფეხბურთის ფედერაციის ჩამოყალიბებამ წამოინა. მოგეხსენებათ, მაშინ პოსტსაბჭოურ სივრცეში შემთხვევა რესპუბლიკების სპორტულ ცხოვრებაში ფეხბურთთი წამყვან როლს თამაშობდა — ფაქტობრივად, ეროვნებასთან იყო იდენტიფიცირებული. 1989-1990 წლებში ჩვენთან დატრიალებული ამბებით საქართველო გარდაქმნათა ეპიცენტრში მოექცა და არა მარტო საბჭოეთის, არამედ მსოფლიოს ყურადღება მიიპყრო.

საბჭოთა კავშირი ჯერ კი-
დევ დაუშლელი იყო, მაგრამ
დაპეჯითებით შემიძლია ვთქვა,
რომ „კომუნისტში“ – ამ პარტიი-
ულ გაზიერში ძალიან აქტიურად
და თამამად შუქდებოდა ქარ-
თულ პოლიტიკაში მომხდარი
ქვრები და განსაკუთრებით ის
თემები, რომლებიც ზემოთ აღ-
ვნიშნე. წერილები იძექდებოდა
ორივე მიმართულებით – რო-
გორც ლილპიური კომიტეტის,
ისე ფეხბურთის დამოუკიდებე-
ლი ფედერაციის დაფუძნების

ხელშეწყობის მიზნით. განსა-კუთრებით, ფეხბურთის ფედე-რაციონის საჭიროა სპორტისგან გამოყოფის თაობაზე გამოქვეყნდა არაერთი მწვავე, მაგრამ ობიექტური წერილი. ეს არ ყოფილა შემთხვევით, რადგან გაზეთი დაფუძნებიდანვე აქტიურად უქრებდა მხარს სპორტისა და ოლიმპიზმის პროპაგანდას. მასხალეს, 1988 წლის სეულის თამაშების გაშექმნას გაზირდა „კომუნისტიმა“ დიდი ადგილი და-უთმო თავის ფურცლებზე. მაშინ-დელი კავშირგაბმულობის მწირი შესაძლებლობების მიუხედავად, ყოველდღიური სატელეფონო კონტაქტები გვეკონდა კორეის დედაქალაქში ქართულ დელეგა-ციასთან – ნებასმიერ დროს შემყდომ დამერეკა ოლიმპიურ სო-ცელში საბჭოთა დელეგაციის შტაბბინასთან არსებულ პრეს-ცენტრში. რა დამავინებს იმ დღეს, ნინო სალუქვაძე ილიმპიური ჩემპიონი რომ გახდა – მთელი საქართველო მასზე ლაპარაკობდა. დილიდანვე შევეხმიანე იქაურ პრესცენტრს, სადაც შემთხვევით აღმოჩნდა საბჭოთა კავშირის მსროლელთა ნაკრების მთავარი მწვრთნელი შაბურკინი. მისგან დაწვრილებით შევიტყვე ქართველი ჩუბინის პაექრობის უმცირესი ნიუანსებიც კი. საუბარი დამთავრებული არ

გაქონდა, მწვრთნელმა სიცილით
რომ მითხვა, დანარჩენს თავად
ნინო მოგიყვებათო და ყურმილი
ოლიმპიურ ჩემპიონს გადასცა.
ნინოსაც შემთხვევით შეევლო
პრესცენტრში, ალბათ, ესეც გან-
გების ნებით. მერე ჩევენც კარგა
სანს ვისაუპრეტ, დეტალები და-
ვაზუსტე და მეორე დღეს „კომუ-
ნისტის“ მეშვეობით მთელ ქვეყა-
ნას ვამცნე სალუქვაძის გმირო-
ბის ამბავი. წერილის ბოლოს ნი-
ნოს სახლის ტელეფონის ნომე-
რიც მივაწერე. იმ დღეებში სრუ-
ლიად საქართველო ულოცვადა
ქალბატონ ნუნუს ქალიშვილის
ოლიმპიურ ჩემპიონობას. და ეს
გაზეთ „კომუნისტის“ დამსახუ-
რებაც იყო.

კიდევ ერთი ამბავი მინდა გა-
ვიხსნო: ცხრა აპრილს მშვიდო-
ბიან მომიტინგეთა დარბევის
შემდეგ ფეხშიშველი მივედი შინ.
მეორე დღეს რედაქციაში ყველა
ერიდებოდა წინა ღამით მომხ-
დარ ვანდალი ზმზე ლაპარაკს.
კურებებზე სიტყვით გამოსვლა არ
მიყვარდა, მაგრამ იმ დღეს ვერ
გამაჩირეს – ყველაფერი ვთქვი
იმ ბოროტებაზე, რაც ცხრა აპ-
რილს მოხდა. მერე მწვავე წერი-
ლიც დავწერე და „კომუნისტში“
დაიბჭედა. მართალია, პარტიუ-
ლი გაზეთი იყო, მაგრამ ეროვ-
ნულ თემაზე მწვავე წერილების
გამოქვეყნებას არ ერიდებოდა.

կուսակ ჩեմո նառեյամո ծառափշվեծի,
Շըշողձլուա, 80-ուն Ծլեզնիս մօնշუ-
րուլուն ցածրեցն ցագագուշուրու-
լուս դա, Շյասձլուա, Տեշա ծառայշ-
րուելո ցակիւքնիւց աղմուսահինուու.
Ռողարուց աղանու Շնե, ցաշուլու
Տայպշնիս մօնշուրուլուս Տայարուցու-
լուն Տալուան մեն Տեշուլուցնու
ամեցն մորեծա, կեցյանա Տօսակլեց-
ւն ցիտ մօդուուա. ցաջետու
“Կոմպունուստիւ” Ենամուտապ ար Բա-
թորինու ամ մոցլեցնիւ, Տորո-
յուտ - Տալուան մեն Վացե Երուուց-
Տապ Ցեքճաւագա. Տասէպուրած կուցու
ցրու մացալուու մոնճա մոցուցա-
նու: Ռողարու Ց Վայցու, Տայարուցու-
լուն Տայտիուրած ծագագ կար-
տալու Ցյեքճուրուու Տաձիուրու-
ուան ցամոցուուսա ծա Երուուլուլու
Ցաւարացուու ծագունեցնիւն Տա-
կուութ. մուսկուու Սուցելմերուու
Ցուուլունծա, Տելու Տեշմալա ամ
մոցլեցնեցնիւտացու. Տենուրեց մին
Ըլեցնիւ ցածրետմա Տայէցալու-
րագ մօմացլունա Տաձիուրուու Ըլու-
ացէալայշու, Տագաւ Տեսր Կացմու-
րուու Ցյեքճուրուու Ցաւարացուու
Արշունցն Ցուաիցալա Կուլուու-
կուց Տեշմալա ամ Կոմպունուստիւ
Տալուան Վրուու Ենթերուու Տա-
յուտ Տայտիուրացուու Տեշմանատան Հա-
կացմուրունեցն Կուտուու Կուտուու...
Մե մեռլունգ Գրուու Երու մու-

ଏଣ୍ଡରୁଜା
ଶେରିଷ୍ଟିଲ୍ଲୋ,
ସାଫ୍ଟରଟ୍ସ୍‌ଲ୍ଲୋ
ଗ୍ରେନ୍‌ଡ୍ୱୁଲ୍ଲୋ
ଟଲ୍‌ମହିରୁରି
କ୍ରମିତ୍‌ଥିଲ୍ଲୋ
ପିର୍‌ବେଲ୍ଲ ଓ ଆପ୍ରା
ପିର୍‌ବେଲ୍ଲୁଙ୍କା

12 წელიწადი ველოდიტ ამ პედნიერ წუთს... 2004 წლის 18 აგვისტო იქროს ასოებით ჩაინტერა ქართული სპორტის ისტორიაში – იმ დღეს ათენში ახმეტელმა ძიუდოისტმა ზურაბ ზვიადაურმა რამდენიმე მეტოქე დაამარცხა და დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა. დარბაზში ქართული ხუთჯვრიანი დროშა აფრიალდა და ჩემნი ქვეყნის ჰიმნი აუდერდა. იყო ზღვა სიხარული, სიამაყის ცრემლი და უსაზღვრო განცდა იმისა, რომ საქართველომ ახალ გამარჯვებებს დაუდო სათავე...

მაშინ დავაფიქსირე, როდესაც ვაჟა დანელია სკამიდან წამოფრინდა და აღტყინებულმა გამოხატა „იქროს წამები“. ვაჟა დანელიამ მაშინ პირველმა გამოხატა მთელი საქართველოს სიხარული. მოდი და თქვი, ზღვარგადასული არაფერი ვარგაო. ამგვარი სიხარულის ცრემლი ლერთმა ნუ გამოგვილიოს ქართველებს“, – ეს სიტყვები მწერალს, ჩემს ყოფილ ლექტორს, პროფესორ რევაზ ჩხარტიშვილს ეკუთვნის, რომელიც მას ზვიადაურის ჩემპიონობის მეორე დღესვე დაუბრებდავს „საქართველოს რესპუბლიკაში“...

ՀՕՅԵՐՆ ՀՈՎԵՐՆ

ლიონსა და ევროპას ექსპორტითას, სიზღუდეების ოლიმპიადის ფრანგ მესამე პრიზით ფრედერიკ დემონფონების, ინგლისელ ვინსტონ გრორდონს. ფინალში იაპონელ ჰიროში იზუსისთან დაპირისპირება 3 წუთსა და 3 წამს გაგრძელდა – ქართველმა ფალავანმა რაღაც საინცარი ილერთით ამონიკორავა მეტოქე და ბეჭებით გაკარია ტატამს...

„ამბობენ, ზღვარგადასული არაფერი ვარგაო. თურმე, გააჩინა, რა შემთხვევაში. არ ვარგა კი არა, დღესაც ვერ გამოესულვარ იმ შთამბეჭდავი წუთებიდან, გაზეთ „საქართველოს რესუბლიკის“ კორესპონდენტის, ჩემი ახალგაზრდა მეგობრისა და კოლეგის ვაჟა დანელის ზღვარგადასულმა სიხარულმა რომ მომგვარა. რანაირად შეიძლებოდა, სიხარულისთვის ზღვარი დაგედო იმ წუთებში, როდესაც ზურაბ ზვიადაურის სიმარჯვემ პირველი ოქროს მედალი გვაჩიქა ათენის ოლიმპიადაზე. მისი ბრძყინვალი გამარჯვება მხოლოდ

ანმა დაუდო – ვეტერანმა ძიუდიოსტმა 60 კილოში მხოლოდ ფინალური პაექრობა დათმი იაპონელ ორ-ორგზის ოლიმპიურ და მსოფლიოს ჩემპიონ ტადაპირო ნომურასთან, ვერცხლის მედალი დაიმსახურა და, ანტიკური ოლიმპიადების გმირების მსგავსად, ზეთისხილის ხეების რტოვებისგან მონაცემი გვირგვინი ქართველ სპორტსმენთაგან პირველმა მოირგო. ტიტულოვანმა ფალავანმა ქართული ოლიმპიური მოძრაობა „ბრინჯაოს ხანიდან“ გამოიყვანა (წინა ორ ოლიმპიადაზე ჩვენმა სპორტსმენებმა „მხოლოდ“ ბრინჯაოს მედ

ლები მოიპოვეს), თან თამასა ისეთ სი-
მაღლემდე ასწია, რომლის იქითაც მხო-
ლოდ „ოქროს“ დანახვა შეიძლებოდა.
და ქართველებმა ეს „ოქრო“ დაინა-
ხეს კიდეც, მეორედ – 21 აგვისტოს „ნი-
კეას“ დარბაზში. „დი-მას! დი-მას! დი-
მას! – ზანზარებდა იმ დღეს ექვსიათა-
საინი სპორტის სასახლე. ტრიბუნები სა-
ბერძნეთის დროშების ტყეს დაეფარა-
ელინელები პიროს დიმასისგან მეოთხე-
ოლიმპიურ ჩემპიონობას ელოდნენ, გა-
მაყრუებელი ყიუინითა და შეძახილებით
ამხევებენ. ოუმცა, მასპინძლებს შიშიც
ჰქონდათ. ბერძნულის მცოდნე ქართვე-
ლებმა მითარგმნეს, თუ რას ჩურჩულე-
ბენ ჩემს ზურგს უკან მსხდომი მას-
პინძლები. „ნიკეას“ დარბაზს „გეორგი-
ელი“ გიორგის ეშინოდა ყველაზე შე-
ტაო.

ეშმაკობამაც ვერ უშეველა ელინელ-
თა კერძს - ორჭიდის ჯამში 377,5 კი-
ლოგრამით მხოლოდ ბრინჯაოს მედა-
ლი ერგო. ასანიძემ ორჭიდში 382,5 კი-
ლოგრამით ჩემპიონობა მოიპოვა. შე-
ჯიბრების შემდეგ პრესკონფერენცია-
ზე მასპინძლებმა პჲითხეს გიორგის -
ბრინჯაოს პრიზიორ დიმასზე რას იტყვ-
ვითო.

ଓମିରୀର ପ୍ରାଚୀତା. ଧାରଣାତିଥି ଗାନ୍ଧିନ୍ଦା.

— პიროს დიმასი ბრინჯაოს პრიზი
ორი არ არის... იგი სამგზის ოლიმპიუ-
რი ჩემპიონია და ასეთად დარჩება მა-
რად.

ପିଲ୍ଲାରୀ ତ୍ରାଣମା, କ୍ରମାଯନ୍ତୀଲିମା ଫିମାସମା
ଓପାଇସ ତାନ୍ତ୍ରିକୀୟ ପିଲ୍ଲାରୀ ପିଲ୍ଲାରୀ ଗାନ୍ଧାରୀପାଇସ
ମେତ୍ରୋପୀଜ୍.

„Ծընծառություն զար, – մտեած զար զախ ցրուր
կշրջապահ. – Ա Եսո գույն Տօնաբարձու Պուր-
զըլաա ծարքաբանածի ցանցութաց 1992 թ.
Էնթա, րութա հիմո Շեցուրդա զախ զախու-
ածցուու ազուգա զարքաբանածցուու սկզբանեակա-
սացուեսրությ. ածլա ցուամ ցամածարա“.

კახია შვილბა ათები გი სატერნხეთის
სახელით იასპარეზა, მაგრამ ქართველი
ლებას დიდი სამსახური გაუწია - საბო-
ზის ოლიმპიური ჩემპიონის თხოვნითა
და პატივისცემით გლოფადის მერიან
თავისი შენობა უანგაროდ დაგვითმო-
ოლიმპიადის დღეებში „ქართული სახ-
ლის“ მოსახულებათ.

საქართველოს დელეგაციას მეოთხე
მედალი 26 აგვისტოს ბერძნულ-რომა-

ულ ჭიდაობაში ევროპის ჩემპიონატი და მსოფლიოს მესამე პრიზიორმა რამაზ ნოზაძემ (96 კგ) მოუტანა. 2003 წლის ევროპის ჩემპიონატის ფინალურ ორთაბრძოლაში გერმანელი მარკო ენგლისის დამარცხების შემდეგ სახელოვან რუს „კლასიკოს“ ალექსანდრ კარელინ-საც ვერ დაუფარავს აღტაცხება და ჩემპიონის მწვრთნელ ოთარ ტატიშვილის-თვის უკითხავს – ასეთი, „მხეცი“ სად გამოჩხრივეთო. ქართველმა ფალავანმა ათენის თამაშების სტარტზე სწორედ გერმანელი მარკო ენგლისი დაამარცხა, მერე კიდევ სამ მეტოქეს სძლია, გადამწყვეტი ორთაბრძოლა კი ეგვიპტელ ქარიბ მოპარედ გაბერ იბრაჟიმთან წააგო და „ვერცხლს“ დასჯერდა. აფრიკელმა ფალავანმა თავის ქვეყანას 1948 წლის ლონდონის ოლიმპიადის შემდეგ პირველი ოქროს მედალი მოუტანა...“

ათენიდან დაბრუნებულებს თბილისის აეროპორტში ზღვა ხალხი დაგვევდა. დედაქალაქის ცენტრამდე გზის ორივე მხარეს ჩამწკრივებული ადამიანები ოლიმპიადის გმირებს ესალმებოდნენ. თავისუფლების მოედანზეც ტევა არ იყო. ოლიმპიადები მერიის წინ სახელდახველოდ მოწყობილ სცენაზე აიყვანეს. ვიდეექი ლამპიონებით გაჩირალდნებული ჭადრების ქვეშ და უზომოდ ბედნიერი შევცქეროდი მოზეიმე საქართველოს.

მეორე დილით „საქართველოს რეს-
პუბლიკის“ რედაქციის რომ მივუახ-
ლოვდი, გამომცემლობის მთავარი შე-
სასვლელიდან პოეტი ჯანსულ ჩარკვი-
ანი გამოვიდა. რომ დამინახა, აღვრთო-
ვანებული გადამეხვიდა. „ვინ იცის, რა
ჯურის სადლეგრძელო არ შემისამას,
მაგრამ კაცის ცრემლების სადლ-
ეგრძელო არასდროს დამილევია და ახ-
ლა თავპატიუჟი არ გამოიდოო“, – მითხ-
რა. მინისქვეშა გადასასვლელით გზის
მეორე მხარეს ამოკყავით თავი და იქ

კაფეში შევედით. ერთი ბოთლი კონიაკი ძირამდე დავიყვანეთ და ასე შეუწინულებულები ერთად მივედით რედაქციაში. იქ კადეც არმაზ სანებლიძის კაბინეტში ცალკე გაიხსნა შამპანურები...

იმ დაუკვირყარი დღეებიდან თოთხ-
მეტი წელინ ადი მიიღია, მაგრამ ათენუ-
რი თამაშების მუხტი დღემდე მომყვე-
ბა. სწორედ მაშინდელმა შთაბეჭდილე-
ბებმა დამანერინა წიგნი „ათენის ათი-
ნათი“, რომელიც „საქართველოს რეს-
პუბლიკის“ 100 წლის იუბილეს წინა
დღეებში გამოვიდა სამზეოზე სამგზის
ოლიმპიური ჩემპიონის კახი კახიაშვი-
ლის თანადგომით. ის მთლიანად ელ-
ნურ ბატალიებს ეძღვნება.

ରୁମି ଆରା „ସାକ୍ଷାତକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ପ୍ରଦାନକାରୀ“ ହେଉଥିଲା ।

38 ბაზარი და მოვლის, საქართველოს დამსახურებული ქურნალისგან,
საქართველოს სპორტის დამსახურებული მოღვაწე

ଏହି ଉପରୁଷ୍ୟକାଳୀନ ଦେଶରେ କୌଣସି କାରତ୍ତବ୍ୟାଳୀନ ମୁକ୍ତିବିଦ୍ୟେଲୀ, ଗାସିତାର୍ଥାଶାତ୍ ଗାମନ୍ଧିନୀଙ୍କ ମେଂରାଲୋଦୀ ଗୈରାନ୍ତି କ୍ଷିମ୍ବନୀରେ ଶୈଖମ୍ଭେଦେଶୀ ମାଲ୍ଲାନ୍ଦେଶୀ ଓ ଦ୍ୱାରାର୍ଥାଶାତ୍ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଆଶି ଯାଏନ୍ତି।

გერონტი ქიქოძეს, ევროპული ყაიდის
დახვეწილ ინტელიგენტს, იმთავით ვე
ლრმად სხამდა ქართული სალიტერატუ-
რო ენის საუკეთესო თვისებები, რადგა-
ნაც იგი ახლოს იყო ხალხურ ენასთან, აგ-
რეთვე, ის უცილობელი ფაქტი, რომ „ჩვე-
ნი ხალხი იოლად ითვისებს უმაღლეს
კულტურულ ღირებულებებს და უფაქი-
ზეს იდეალებს, როცა ისინი უშმინდეს სა-
ლიტერატურო ფორმაშია ჩამოსხმული.“
რა ახლოსაა დღევანდელ სულისკვეთე-
ბასთან გერონტი ქიქოძის რწმენა იმისა,
რომ ქართული სიტყვაკაზმული მწერ-
ლობა ჩვენი ეროვნული ენერგიის გაძლი-
ერებისა და განვითარების ერთი უდიდე-
სი ელემენტია. ოღონდ, მისი აზრით, სა-
ჭიროა „დღევანდელი ლირიკული ენაწყ-
ლიანობა“ მომავალი მჭევრმეტყველი ხე-
ლოვნების პრელუდიად იქცეს.

ଅମ ମୂଲସାଧନ୍ତରେକିଲେ ଶୈମଦ୍ଦୟଙ୍କ ମରାଗାଲୀ
ଅତ୍ୟୁଷଣ ବେଳୀ ଗାଵିଦା, କ୍ଷାରତୁଳୀ ମ୍ରେକ-
ଲନ୍ଦା, „ଲୀଠିରିକୁଳି ହୋନ୍ତୁଲୀଏନ୍ଦିଲାଦା“
ଦୀର୍ଘକିଳିମା ଏବଂ ପରିପରାକରିତାରେକିଲେ ରାମଦେବନିମ୍ରେ
ଏତ୍ତାପିଲେ ଗାଵଲିତ, କ୍ଷେତ୍ର ହେବନ୍ତି ହେବନ୍ତିରେକିଲେ,
ସାଥିଗାଫଳେକିଲେ ଆଶରନ୍ତେବିଲେ ଏରିତ-
ଏରିତ ମୁଦ୍ଦାବର୍ଣ୍ଣେ ଏରାବନ୍ତୁଲ ନିଃତିକିମ୍ଭୁ
ତ୍ରାତ୍. ଲୋକଙ୍କ, ସାଜ୍ଞୀକରେବେଳିଗା ମିଳିଲେ ସା-
ମନମାତ୍ରରେ ଗାନ୍ଧିତାରେକିଲେ ଗଢ଼ା, ବିନାନିଧାନ
ଲାଗୁତ୍ତରାକିମ୍ଭୁରିଲେବେଳିଲେ ଆରାଜ୍ୟେରି ଆର
ଶୈକ୍ଷିକ୍ରିୟା ପରିପରା ଉପରେ ସାଥିକିଲେ, ବିଦ୍ୟା
ମାର୍କଟିକାନ୍ତରେ ନାର୍ଦ୍ଦୀଶ୍ଵରିଲେବେଳିଲେ, ଗିନ୍ଦାଫାତାନାନ୍ଦ-
ରାମଶ୍ଵରିଲେବେଳିଲେ ମନନାକେନର୍ଭରେବେଳିଲେ ତ୍ରୁପ୍ତିକାନ୍ତରେ
କୌଣସି କିମ୍ବା ପରିପରା ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ - ଏବିଲେ ସାମାଜିକ
ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରବିର୍କରେକିଲେ ଏବଂ ରତ୍ନଶ୍ଵରି ବିନାନିଧାନ
ରି ପରିପରାକରିଲେ ଏବଂ ପରିପରାକରିଲେ ଏବଂ ପରିପରାକରିଲେ

გერონტი ქიქოძე თავად იყო ესთეტიკი, მხატვრული ღირებულებების, ფორმალისტური და ავანგარდისტული ძიებების დაკვირვებული მკვლევარი, ნაწარმოების ესთეტიკურ-მხატვრული ქსოვილის გემოგნებიანი დამფასებელი, მაგრამ ნარსულის, თანამედროვე პოეტებისა და პროზაიკოსების ნაწარმოებებში იგი დაუინებით ექცებდა ეპოქის მხატვრულად ასახულ რეალიებს.

გერონტი ქიქოძე განსაკუთრებული
ყურადღებით იკვლევდა ძველი და ახა-
ლი მწერლობის საკითხებს. ეს მონაკვ-
ლევ-ნაა ზრუნვი მხატვრული ესეებია,
რომლიდანაც კლასიკოსებისა და ლი-
ტერატურის თვალსაჩინო წარმომად-
გენლების სქემატური პორტრეტების
ნაცვლად, ადამიანური ღირსებებითა და
წინააღმდეგობებით აღსავს პიროვნე-
ბები წარმოჩნდებან. ისინი თთქოს მა-

**ყველაფრის
სკვერილი შეიძლოს,
აზრისა კი არა!..**

ଲାଲୀ, ସିମ୍ବଲିଲ୍ୟୁରି କ୍ଵାରକ୍ଷେଳଦେ-
କିର୍ଦ୍ଦାନ ହାମରିଲାଇନ ତାନାମେଫରିରୁଗେ
ତାନ୍ଦାଶାସତାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠକ୍ଵେଦରାଧ ଦା, ତୁ
ଘନ୍ଯେବାପତ, ସାକ୍ଷାତକୋରାତ୍. ରଙ୍ଗମର
ଏ ଗ୍ରାନାନ ଗ୍ରେନନ୍ତି କ୍ରିଜନ୍ଦିଲେ
କାଲମିତ ଗାମିନ୍ଦାନାକ୍ଷେତ୍ରି କ୍ଷେତ୍ରା-
ସିକୁର୍ସେବି ଥିଲାଗ୍ରେନାରି ଲୀତ୍ରେରା-
ତ୍ରିଜୁରାତମିକ୍ରୋଡ଼ନିଃ ମିର୍ର ଶ୍ରେକ୍ଷନ୍ଦିଲ
ଫ୍ରେରିବେରିମିକ୍ରୋଇଲେବ୍ୟୁଲ, ଗାନ୍ଧିକ୍ଷାତ୍-
ଶ୍ରୀ-ଦିନାମାତିଜାର ଶାନ୍ତିକବ୍ଲେ.

გერონტი ქიქოძეს ჩვენი ლი-
ტერატურის კლასიკოსების კვლე-
ვისას, უწინარეს ყოვლისა, აინტე-
რესებს შენინაგანი კავშირი მთა შე-
მოქმედებასა და ცხოვრებას შო-
რის. მას ნაკლებად იტაცებს მზამ-
ზარეული ჭეშმარიტებები და სენ-
ტინციები, მაგრამ დიდი ყუ-
რადლებით სწავლობს ამ მოსაზ-
რებების მკვეპავ მოტივებს. სწო-
რედ ამგვარად, დიალექტიკური
გზით, წარმოაჩენს იგი ილიას
უზარმაზარი მეგვიღდრეობიდან
იმ სოციალურ-პოლიტიკურ და
ესთეტიკურ მომენტებს, რომლე-
ბიც წარუვალ ზემოქმედებას ახ-
დენენ თანამედროვეებზეც და
მომდევნო თაობებზეც.

გერონტი ქიქოძე თითქოს
დროის ბარიერებს შლის და ის-
ტი და და და და და და და და

ჭორიიდან ჩვენთვის ცნობილ პი-
როვნებებს გვიშინაურებს. მან
კარგად იცის, რომ დიდი პიროვ-
ნება მაშინ ხდება ხალხისათვის ნამდვი
ლად მახლობელი, როცა იგი თავისი ადა
მიანური თვისებებითაც წარმოჩნდება
ხოლმე. ზოგჯერ ერთი შეხედვით უმნიშვ
ნელო შტრიხი ან დეტალი სიცოცხლესა
და ექსპრესიულობას მატებს ჩვენს ოდინ
დელ წარმოდგენას ამა თუ იმ მოღვაწეზე

ავტომობის პირადი ურთიერთობების ამ-
სახველი რამდენიმე ეპიზოდი. ესეის ბო-
ლო მონაკვეთში გერონტი ქიქმე იმდე-
ნად ცოცხლად გადმოსცემს ნიკო ნიკო-
ლაძესთან ერთ-ერთ შეხვედრას, რომ
ჩვენ თანამონანილეობის სრული იღუ-
ზია გვექმნება: „1925 წლის ზამთარში
„ქართული წიგნის“ გამგეობის კრება-
ზე შევხვდი. ორცა სხდომის დასრულე-
ბის შემდეგ ქუჩაში გამოვედით, შევჩივ-

ლე, ძალიან სუსტიანი ზამთარია-მეთქი. მან მიპასუხა: 1859 წელს, როცა ქუთა-ისის გმინაზიას ვამთავრებდი, ბევრად უფრო ცივი ზამთარი იდგა, მოწაფეე-ბი ფეხით გაყვდიოდით გაყინულ რიონ-ზეო. მე უნდებურად გაოცებით შევხედე ამ ახლად მოვლენილ პატრიარქ-მათუ-სალას, რომელსაც საშუალო სასწავლე-ბელი ბატონებმობის გადავარდნამდე გა-ეთავებინა და ახლა მხედ მიაბიჯებდა რუსთაველის პროსპექტზე“.

გერონტი ქიქოძემ, ზედმიწევნით დაბ-
ვენ იღლი და თოვლივით სპეტაკი ზნეობის
ადამიანმა, რომელმც საკაფობრიო კულ-
ტურის საგანძუროს სწავლას პრაქტიკუ-
ლად მთელი თავისი სიცოცხლე მოახმა-
რა, ვერაფრით გამოიცნო ჩვენი გარემომ-
ცველი ფიზიკური სამყაროს ჰარმონიუ-
ლობის ფონზე მორალური სამყაროს
დისპარმონიულობა. ეს წინააღმდეგობა
მას არამარტო აწუხებდა, არამედ სულით
ხორცამდე აძრნულებდა კიდევ. მისი ლრმა
რწმენით, „ადამიანის სალი ზნეობრივი
შეგნება ვერასოდეს ვერ შეურიგდება იმ
გარემოებას, რომ ვიგინდარები და ბო-
როტმოქმედნი ძალიან ხშირად იმარჯვე-
ბენ სათონ და ლირსეულ ადამიანებზე.
ძალიან ხშირად, რომელიმე მახინჯი არა-
კაცი ოჯახის და საზოგადოების გარე-
მოცვაში ბედნიერად ასრულებს თავის
დღეებს, იმის მაგივრად, რომ ისინი სა-
კატორლო ციხეში დაასრულოს.“ ეს სიტყ-
ვები, რომლებიც სიცოცხლის დასას-
რულს ნარმოათქმევინა, მწერალს მწარე
გამოყდილებამ, არამც და არამც არ უნდა
გავიგოთ, როგორც მისი პესიმისტური
ცხოვრებისეული კრედო. პირიქით, თუკი
შესაძლებელი იქნებოდა, გერონტი ქი-
ქოძის ცხოვრებისა და შემოქმედების
ნარმოდებენა, იგი უთუოდ ცისარტყელას
ხალისიან სპექტრს დაემსგავსებოდა.

ବର୍ଷିକା
ପରିଚୟ

იარა და კიდევ იპლის, დოფეან და გირსეულყად!

ବୀରମାତ୍ରାଙ୍କିଳା ପାଇଁ ଏହାର ପରିପାଦା କରିବାର ପରିମାଣ ନାହିଁ । କିମ୍ବା ଏହାର ପରିପାଦା କରିବାର ପରିମାଣ ନାହିଁ ।

ନେଇ ତେଲିକୁଠିପ୍ରେସ୍ ଦାରତ୍ତ୍ୟମ୍ଭେଶ୍।
ଏହଠି ସିଫ୍ଯୁଗୋଟ, କ୍ଷାରତ୍ୟଲ ଶ୍ଵରନାଲୀଶ୍ଵତିକା ଓ ଶ୍ଵର ଶ୍ଵ-
ଶିଳନା ଆଶାଲମ୍ବନ ଶ୍ଵରତ୍ୟଲ ନିଧେନିଲାଗିଥିଲମା ଶ୍ଵରମା。
ମାନ ତାଙ୍କ ମନ୍ଦେରଶ୍ଵରତ୍ୟଲାଭ ମନାରଙ୍ଗ ମନ୍ଦେରନିଲ ସିବାବ-
ଲ୍ଲେଖେଶ ଓ ଅଧିକିଲାଭ ଶ୍ଵରତ୍ୟଲ ଅଳିଲ ଶରଶ୍ଵଲିନାଭ ଶ୍ଵରନିଲ
ଶରଶ୍ଵଲିନାଭ ରୂପାଲିନାଭାସ。 ଗାଢ଼େତିକୁ „ସାକ୍ଷାରତତ୍ୱେଲିନୀ ରୂପ-
ଶ୍ଵରତ୍ୟଲିନାଭ“ ଦା ବୀଳ କ୍ଷାରତତ୍ୱେଲ ଶ୍ଵରନାଲୀଶ୍ଵତିକା, ରମେଷତା
ମେହରେବ୍ଦିତ ବାରା ଅମ ବୀଳିକୁ ଗାନ୍ଧାରାଜାଲୀଶ୍ଵତିକା ଅମ ଶ୍ଵରର୍ଜେଶ୍ବାଦ ଦା-
ଶ୍ଵିରାମ ଓ ସାନ୍ତିକ୍ଷେରାଶ୍ଵର ଗାନ୍ଧାରାଜାମା, ଶ୍ଵରାଦ ଅମ ଆଶାଲ-

დღოსთან ჭიდებულსა და ინგვაციურ მედია - სივრცეში თქვენ ის მკაფიო და მძიმენონაინ სიტყვა, რომელიც ყოველთვის გვესმოდა, დღესაც გვესმის და ხვალების აზევეობისთვის.

„საქართველოს რესპუბლიკა“, თავისი მრავალფეროვანი თემატიკით, მძლავრი უურნალისტური ლოგიკით, დახვეწილი ლიტერატურული სტილით, ლინგვისტური გამართულობით, პოლიტიკური ალლოთი, მასალების შინაარსობრივი მიმზიდველობით და თავის მყითხველის მიმართ გულწრფელი ლიონალურობით, ქართული პრესის მედროშებ მოევლინა ქვეყანას და ლირსებითაც ატარებს ამ დამსახურებულ სახელს. კითხულობ ამ შესანიშნავ გაზიერს და გინდება ხოლმე, რომ არაფერი გამოგრჩეს, თითქმის ყველა სტატია ყურადღებას იმსახურებს და დროის არ გენანება მათ ბოლომდე წასაკითხად. მხოლოდ თვალის გადავლებით „საქართველოს რესპუბლიკის“ მასალებს ვერ შეელევი

თუმცა ესეც გასაგებია, რადგან ასეთი ემოციურობა თავად ჩვენს პოლიტიკურ ცხოვრებას ახასიათებს, და რა გასაკვირია, რომ გაზეთის ფურცლებზეც აღიბეჭ-დოს ხოლმე ის, რაც სინამდვილეში ხდება. სამართლი-ანობა მოითხოვს იმის თქმასაც, რომ გაზეთი ლრმად და ფაქტზად გრძნობს რესპუბლიკის მაჯისცემას და მისი ეს ემოციურობა სწორედაც რომ ქვეყანაში არ-სებული რეალობის მტკიცნეული განცდის შედეგია. მთავარი ისაა, რომ გაზეთი „საქართველოს რესპუბ-ლიკა“ დღიდან მისი დაარსებისა, არასოდეს არ ლალა-ტობს თავის ურნალისტურ და იდეოლოგიურ პრინ-ციპებს და მკვიდრად მიჰყება თავისი ქვეყნის ყოველ-დღიური მატიანის თავის გვერდებზე გადატანას.

ისიც მნიშვნელოვანია, რომ გაზეთს ჰყავს თავისი ურ-
ყევი მკითხველიც და სიტყვის ერთგული შემწევიც. დიახ,
ჩვენ, მკითხველები, ხშირად თავად ვაქევეყნებთ ხოლმე
ჩვენს საყვარელ გაზეთში ჩვენს საკუთარ მოსაზრებებს,
რაც გაზეთს ნამდვილ სახალხო გამოცემად ხდის. სწო-
რედ მკითხველისა და გაზეთის ამ ორგანულ ვაკშირ-
ში აისახება ამ მიმზიდველი მედიუმის საჭიროება ხალ-
ხისთვის, უფრო სწორად, მი-
სი გარდაუვალობა ქვეყნის
სწორად განვითარების საქმე-
ში. „საქართველოს რესპუბ-
ლიკა“ დღეს იუბილარია. მან
ნიჭით და სიმართლით იარა
თავისი დასაბამიდან ამ ლირ-
სშესანიშნავ თარიღამდე. იარა
და კიდევ იულის! დიდხანს და

ნუგზარ პ. რუსები, ქურნალისტი

ცარმოვიდგინოთ ასი წლის
წინაძღელი საქართველო:
დამოუკიდებლობა.
თავისუფლება;
თუნდაც ნაწყალობები;
თუნდაც მენშევიკებისგან გა-
მოცხადებული.

რა ძლიერია ბოროტი მეხსი-
ერება.

როგორ არ გავიხსენო ის,
რასაც „ზოგიერთები“ სამოც-
დაათი წლის შემდეგ ამბობდ-
ნენ: „ზვიად გამსახურდის გა-
თავისუფლებული საქართვე-
ლოც კი არ მინდა!“

საინტერესოა, მენშევიკების-
გან განთავისუფლებული საქარ-
თველო რატომ უნდოდათ – იგ-
ნე ჯავახიშვილს, ექვთიმე თავა-
იშვილს, პავლე ინგოროვას?!

„ამათზე“ ნაკლები პატრიო-
ტები იყვნენ?!

„ამათ“ ხომ, სინამდვილეში,
ყველანაირი საქართველო უნ-
დოდათ, სადაც პირად კეთილ-
დღეობას იგრძნობდნენ?!

* * *

და მაიც, რა საინტერესოა,
როგორი იყო ასი წლის წინაძ-
ღელი საქართველო, რაგვარად
სუნთქმადა თავისუფლების
უანგბადით, ანდა როგორ უმ-
დეროდა „ნანას“ წყალტუბოდან
ქუთაისში მიმავალი ქარი...

* * *

„ამზად“ კი ზოდა გამსა-
ურდისას განთავისუფლებული
საქართველო არ უნდოდათ(?!).

სამაგიეროდ, ქართველ ერს
უნდოდა ზვიად გამსახურდის
მიერ განთავისუფლებული სა-
ქართველოც და მისგანვე ალდ-
გენილი გაზეთიც – „საქართ-
ველოს რესპუბლიკა“...

ზოგს ეს გაზეთი დღემდე „კო-
მუნისტის“ მემკვიდრე ჰქონია.

„კომუნისტი“ ზვიად გამსა-
ურდისას ეპრძოდა;

ალდგენილმა „საქართვე-
ლოს რესპუბლიკაში“ ბევრს და-
ანახა, ვინ და რატომ ეპრძოდა
ზვიად გამსახურდისა, ანუ სა-
ქართველოს.

ძალიას მინდა, „საქართვე-
ლოს რესპუბლიკაში“ ადარასი-
დეს გაგვახსენოს „კომუნისტი.“
სხვათა შორის, რამდენიმე
თვის წინათ, ერთი გაუგონარ –
გაუგებარი პარტიის ლიდერმა
გაზეთს გარკვეულ პიროვნება-
თა სტატიების ბეჭდვა აუკრძ-
ალ(?!).

მათ შემდეგ, ის აკრძალული
პიროვნებები „საქართველოს
რესპუბლიკაში“ კიდევ უფრო
ხშირად იბეჭდებია.

აქედანაც ჩანს, რომ „საქარ-
თველოს რესპუბლიკა“ ძალიან
არ ჰეგავს „კომუნისტის...“

იმ გაუგონარ-გაუგებარი
პარტიის ლიდერს კი სწორედ
„კომუნისტი“ ენატრება.

ღმერთმა ნუ აუხდინოს სა-

ქართველოს მისი ეს ნატვრა!

* * *

როგორ ახერხებენ გამოს-
ვლას? – არაერთხელ მსმენია ეს
კითხვა.

ზოგი ამას ნიშნის მოგები-
თაც მეკითხება – შენ რატომ
ვერ ახერხებო?!

მათი თავგამოდება მართ-
ლაც რომ პატივსაცემია.

ვიცი, უჭირთ, მაგრამ მაიც

ახერხებენ.

მე სხვა პრინციპი მაქვს:

„თბილისი“ ან დედაქალაქის გა-
ზეთი უნდა იყოს, ან საერთოდ
არ უნდა გამოდიოდეს.

ნაცეპმა დასურეს.

ჩემზე მეტად, სხვებს სჯერო-
დათ, რომ „ოცნება“ აუცილებ-
ლად აღადგენდა.

ნარმანისას უნდოდა, მაგრამ
არ შეეძლო.

კალაქეს შეუძლია, მაგრამ
არ უნდა.

ეკვის წელია, კვითხულობ მათ
თავზე სახარებას. ამაოდ ვუმეო-
რებ ამერიკის ერთ-ერთი ყველა-
ზე ფუნანი პრეზიდენტის(სხვათა
შორის, ასეთი არცთუ ბევრი
ჰყოლიათ) ოომას ჯეფერსონის
სიტყვები, ორასზე მეტი წლის წი-
ნაში გრძელებაში: „ასეთი არჩევანის
წინაშე რომ დამაყრინო – მთვრო-
ბა თუ გაზეთები? – უყოფმანოდ
ავირჩევდი მეორეს.“

ამათ არ ესმით!

„უფალო, შეუნდე, არ იცი-
ან, რასა იქმან...“

* * *

ამათ ოფიციოზის მნიშვნე-
ლობაც არ იციან.

კიდევ ერთხელ ამოცუნერ
ლექსიკონიდან: „ოფიციოზი –
ბეჭდვითი გამოცემა, რომელიც
არ არის ხელისუფლების ოფი-
ციალური ორგანო, მაგრამ გა-
მოხატავს მის თვალსაზრისს...“

ამას წინათ ერთ ცნობილ
არქეიტექტორს თბილისის მე-
რის მოადგილემ უთხრა, გაზე-
თის დაფინანსებას კანონი
გვიკრძალავს(?!).

სამაგიეროდ, იგივე კანონი

კა ესმით, თუ კა უნდა?

მერიასა თუ კულტურის სამი-
ნისტორის მესვეური ძმაკაცების
რედაქტორობით გამომავალი
გაზეთებისა და უურნალების
დაფინანსებას სრულებით არ
უკრძალავთ(?!).

სადაც სამართლია (და

შეიცვალის უცლებაც),

„საქართველოს რესპუბლიკის მარკი-
პატივის უცლება თბილისის ემსახურება“ თბილისის და არა
თბილისის მთავრობას!

* * *

ი ბიზნესებენს კი შევასმინე, მაგრამ ხელისუფლებას როგორ
შევასმინოთ?

ვიდრე არ შეისმენენ, ვიყოთ
ასე, ჩვენი სამშობლოსავით გა-
ჭირებულები და მათი ბედი ნუ
შეგვშურდება...

განა შეიძლება, შეგვშურ-
დეს იმ მინისტრის, მით უფრო
პრემიერ – მინისტრის ბედი, გა-
ჭირებულ სამშობლოზე ზრ-
უნვა რომ ევალებოდა და მისი
კიდევ უფრო გალატაკების ხარ-
ჯე, მილიონების შოვნაზე
ფიქრობდა?

ეს რომ არ ხდებოდეს, სწო-
რედ ამისთვის არის საჭირო, „სა-
ქართველოს რესპუბლიკაც“ და
„თბილი სიცოდე“...

ა მი ტო –
მაც არ უნ-
დათ.

ჩვენ კი გვ-
გონია, რომ
არ ესმით...

იმსებ
ჯუმბურია

ზემო ვაჩელის სახლობის კალაბერთის მოვალეობა

დიდების რაობობის ზაზა ფიქლის სახელობის კალაბერთის მო-
ვალი განახა, რომელიც დიდუბის გამოცემასა და კომპანია „გამფის“
ერთობლივი პროექტია. სპორტული მოედანი საერთაშორისო საკა-
ლაბერთოთ სტანდარტების სრულად აკმაყოფილებს.

მოედნის გახსნას თბილისის მერის მოადგილე ილია ელოშ-
ვილი დაესწრო.

„თატორმა არ უნდა მოვითხო-
ვო? – შევუბრუნე კითხვა.
დიალოგი ასე გაგრძელდა:
– თქვენ რომ კახა კალაბერთის
რომელიმე გადაწყვეტილება არ
მოგეწონოთ, ხომ გააკრიტი-
კებთ?

– აუცილებლად!

– მაშინ, რატომ უნდა დაგა-
ფინანსოთ?

ნახევარგამურული და რადიაციული ტეროლოგიების დაბორატორია

შეცნიერ-თანამშრომელი – 1 (ერთი) სრული საშტატო
განაკვეთი;

შეცნიერ-თანამშრომელის კონკურსის პირობები:

კონკურსანტს უნდა ჰქონდეს:

1. მაგისტრის ან დოქტორის ან მათთან გათანაბრე-
ბელი აკადემიური ხარისხი;

2. დაბორატორიის სამეცნიერო-ტექნიკური მასალების
მიმართულებების (ნახევარგამურულ უნდა და სტრუ-
ტურულებზე და ნაკეთობებზე რადიაციის გადაწყვეტილების და-
მუშავება/შექმნა და კვლევა);

3. შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის
გამოცდილება.

4. კონკურსანტი სრულყოფილად უნდა ფლობდეს შემდეგ
სახელმწიფო ენას და კარგად უნდა ფლობდეს ერთერთ
უცხოურება.

45 კონკურსანტი კარგად უნდა ფლობდეს შემდეგ
კომპიუტერულ პროგრამებს – Microsoft Office Word,
Microsoft Office Excel, ინტერნეტი.

კონკურსში მონაწილეობის მსურველებმა უნდა
წარმოადგინონ / ან მითითებულ ელ-ფოსტაზე (sipt@sipt.org
xломидзе@sipt.org.ge) უნდა გამოაგ-
ნავონ შემდეგი დოკუმენტები:

1. განცხადება (იხ. განცხადების ფორმა); იხ. Sipt.-
org.ge

2. პირადობის დამადასტურებელი მოწმობის ასლი;

3. ავტობიოგრაფია/CV;

